

Kohtaamispaikkaverkoston yhteiskehittäminen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Jonna Salonen

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kohtaamispaikkaverkoston yhteiskehittäminen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Jonna Salonen
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö
Lokakuu 2022

Jonna Salonen

Kohtaamispaikkaverkoston yhteiskehittäminen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Vuosi 2022 Sivumäärä 63

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen Keusoten ja siihen kuuluvien kuntien kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä selvitys hyvinvointialueen kohtaamispaikkaverkoston nykytilasta kartoittamalla kuntien asettamia kohtaamispaikkatyöryhmiä sekä Keusoten yhteistyökohtaamispaikkojen tavoitteita, vahvuuksia ja kehittämistarpeita. Opinnäytetyön tavoitteena on toimia hyvinvointialueen toimintasuunnitelman tukena, palvelumuotoilun pohjana ja tuoda ymmärrystä yhdyspinnoille.

Opinnäytetyön teoreettisena lähtökohtana on lapsiperheiden varhainen tuki lain asettamien velvoitteiden, asiakkaiden tarpeiden ja palveluiden järjestämisen haasteiden näkökulmasta. Lisäksi teoreettinen osuus käsittää kohtaamispaikkatyön näkökulmia valtakunnallisella tasolla. Opinnäytetyö keskittyy ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen alle kouluikäisten lasten perheiden tukemisessa. Opinnäytetyö toteutui laadullisena kehittämistutkimuksena. Aineisto koostuu primaarina aineistona kahdesta sähköisestä kyselystä ja sekundäärisenä aineistona aiemmin tuotetuista tiedoista. Aineistoa täydentää tutkijan havainnointi. Tutkimus on toteutettu kevään ja kesän 2022 aikana.

Tulosten mukaan kohtaamispaikkatyön keskiössä ovat asiakkaat ja heidän kohtaamisensa on tämänhetkinen vahvuus. Kaikissa kyselyn osa-alueissa vastausten sisällöt jakautuivat asiakastyöhön ja työtä mahdollistaviin seikkoihin. Ennaltaehkäisevän työn rooli ja luonne matalan kynnyksen palveluna on alueella sisäistetty tavoitteiksi. Kehittämistarpeet olivat samansuuntaisia valtakunnallisten tarpeiden kanssa. Yhteistyöhön, yhteisiin toimintamalleihin, työn kehittämiseen ja resursseihin tulee kiinnittää huomiota. Liikkuvat lähipalvelut on nimetty jo aiemmin tavoitteeksi ja niiden merkitys kohtaamispaikkojen työntekijöiden ammatillisena täydentämisenä korostui. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella kohtaamispaikkojen kehittäminen jatkuu tutkimustulosten perusteella hyvinvointialueen tasoisessa työryhmässä.

Asiasanat: kohtaamispaikka, matalan kynnyksen palvelu, yhdyspinnat, osallisuus, vanhemmuuden tukeminen

Jonna Salonen

Co-developing the network of meeting places in the wellbeing services county of Keski-Uusimaa

Year

2022

Pages

63

The thesis was conducted in co-operation with “Keusote” the wellbeing services county of Keski-Uusimaa and the municipalities belonging to it. The aim of this thesis was to investigate the current state of the meeting place network by mapping the task forces put in place by the municipalities as well as the aims, strengths and development needs of the collaborative meeting places within Keusote. Further, the aim of the dissertation is to support the action plan of the wellbeing services county, as well as function as a base for service design and increase understanding of the adjacent services.

The theoretical framework for the thesis consists of the premise of early support for families, through the perspectives of legal duties, client’s needs as well as challenges in service delivery. In addition, the theoretical section discusses perspectives on meeting places on a national level. The thesis focuses on preventative and early support for families with children under school age. The thesis was conducted as qualitative development research. The data consists of primary data gathered through two electronic surveys and secondary data, which has been produced previously. The data is augmented by observations made by the researcher. The research was conducted during the spring and summer of 2022.

Findings indicate that clients are the central focus of the work with and within meeting places, and sensitive customer service and building rapport is currently a strength. In all sections of the surveys, the content of the answers was distributed between direct client-work and particulars enabling this work. The nature and role of preventative work as a low threshold service has been internalized in the Keusote area. The development needs were in line with national needs. Co-operation, common operating models, delivery development and resources need attention. Mobile locally accessible services have been named as focal points previously and their significance as augmenting professionals working within the meeting places was highlighted. On the basis of the findings, the development of the meeting places will be continued in a task force on the wellbeing service county level.

Keywords: meeting place, low threshold service, adjacent services, participation, parental support

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Toimintaympäristön kuvaus ja työelämäkumppani	8
2.1	Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	8
2.2	Kohtaamispaikat.....	9
3	Lapsiperheiden varhainen tuki	10
3.1	Varhaisen tuen tarve ja merkitys	10
3.2	Varhaisen tuen järjestämisen epäselvyydet ja haasteet	12
4	Kohtaamispaikkatyö.....	14
4.1	Yhdyspinnat	15
4.2	Yhteistyön käytännöt	16
4.3	Osallisuus.....	17
5	Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	18
6	Kehittämistutkimuksen lähtökohdat	18
7	Opinnäytetyön toteutus	20
7.1	Opinnäytetyön suunnittelu.....	20
7.2	Tarveanalyysi	21
7.2.1	Tarveanalyysin aineisto.....	21
7.2.2	Tarveanalyysin tulokset.....	21
7.3	Opinnäytetyön aineistojen kerääminen	23
7.3.1	Sähköiset kyselyt	23
7.3.2	Sekundäärinen aineisto asiakkaiden osallisuudesta.....	25
7.3.3	Havainnointi	25
7.4	Aineistojen analysointi	25
8	Kyselyaineiston analyysin tulokset.....	27
8.1	Kohtaamispaikkatyöryhmät	27
8.2	Kohtaamispaikkatyössä mukana olevien taustatiedot.....	28
8.3	Kohtaamispaikkatyön nykyhetken arviointi.....	29
8.3.1	Hyvinvointialueen tasoiset tavoitteet	29
8.3.2	Kohtaamispaikkojen kuntakohtaiset tavoitteet	30
8.3.3	Kuntakohtaisten kohtaamispaikkojen tämänhetkiset vahvuudet	31
8.3.4	Hyvinvointialueen tasoiset vahvuudet.....	32
8.4	Kohtaamispaikkojen muutostarve	32
8.4.1	Kuntatasoiset muutostarpeet	32
8.4.2	Hyvinvointialueen tasoiset muutostarpeet.....	34
8.4.3	Työnkuvien kehittämistarpeet	35

8.4.4	Työntekijän rooli ennaltaehkäisevän työn edistäjänä.....	36
8.4.5	Tavoitteisiin pääsyn mahdollistajat kuntatasolla	36
8.4.6	Hyvinvointialueen yhteiset toimintaperiaatteet	37
9	Asiakkaiden kokemukset kohtaamispaikoista.....	37
9.1	Kohtaamispaikan asiakaskysely	38
9.2	Palveluverkkoraadin julkilausuma	38
10	Johtopäätökset	39
10.1	Asiakastyö	39
10.2	Työtä mahdollistavat tekijät	40
11	Kehittämisehdotukset	42
12	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus.....	46
13	Pohdinta	48
	Lähteet.....	51
	Kuviot	57
	Taulukot	57

1 Johdanto

Perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen tarpeet ovat olleet julkisessa keskustelussa jo pitkään. Erityisesti otsikoissa ovat nousseet esille vanhempien uupuminen ja yksinäisyys (mm. Helsingin Sanomat 2020; Hinkula 2020). Kansalaisten keskusteluiden ohella tuen tarpeet on tiedostettu myös sosiaalialan ammattilaisten keskuudessa (mm. Lammi-Taskula 2020; Jokinen 2019). Erityisen ajankohtaiseksi aihe on noussut kahden viimeisen vuoden aikana Covid19 - poikkeusolojen aikana (Rissanen, Parhiala, Kestilä, Härmä, Honkatukia & Jormanainen 2020, 34-37). Riittävän varhaisten palveluiden merkitystä ja velvoitetta korostetaan niin sosiaali- huoltolaissa kuin lastensuojelulaissakin, joten oikea-aikaisten palveluiden saatavuus on ollut myös sote-uudistusten keskiössä. Marinin hallitusohjelmassa on ollut tavoitteena muun muassa eri hallinnonalojen ylittävä ja yhdistävä lapsi- ja perhemyönteinen visio. Tämän tuloksena valmistui Kansallinen lapsistrategia, jossa kymmenestä linjauksesta yksi koskee sote-palveluiden järjestämistä matalalla kynnyksellä yhdistäen palveluita sivistyspalveluihin, kolmannen sektorin palveluihin ja muihin hyvinvointia lisääviin palveluihin. (Pulkkinen 2022, 279-281; Valtioneuvosto 2021, 23-24.)

Varhaisen tuen hyödyissä on kaksi merkittävää näkökulmaa. Se on yksilön kannalta eettistä ja inhimillistä palvelua, mutta yhteiskuntamme näkökulmasta myös taloudellinen ratkaisu (Ojala 2019; Lapset-SIB 2022). Keski-Uudenmaan hyvinvointialue Keusote on mukana useissa valtion-avustushankkeissa. Yksi näistä hankkeista kohdistuu varhaisen tuen kehittämiseen perhepalveluissa. Uudistuksen tavoitteet ovat tulevaisuuden sote-keskuksen mukaisia palveluiden kehittämisen ja kustannusten hillitsemisen osalta. Tavoitteena on alueen asukkaille parempi hyvinvointi ja asiakastyytyväisyys. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen on yksi konkreettinen osahanke. (Keusote 2022a.) Vuonna 2021 kehittämistyötä on tehty luomalla kohtaamispaikkatyön koordinaatio ja verkostomainen työskentely hyvinvointialueella on aloitettu. Ennen hyvinvointialueen tasoista kehittämistyötä kohtaamispaikkatoimintaa on kehitetty osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa (LAPE) kuntatasolla. Alueen kunnat ovat kehittämistyössä eri vaiheissa ja tällä hetkellä kohtaamispaikat käsittävät alle kouluikäisten lasten perheet. (Illi-Lampio 2022.)

Opinnäytetyön aihetta tarjottiin Keusoten toimesta heidän oman, jo aloitetun kehittämistyönsä tueksi. Opinnäytetyö toteutui kehittämistutkimuksena ja siinä selvitettiin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kohtaamispaikkaverkoston nykytilaa. Selvityksessä kartoitettiin kuntien asettamia kohtaamispaikkatyöryhmiä, niiden mahdollisia keskinäisiä eroja ja kehittämistarpeita. Lisäksi selvitys sisälsi eri toimijoiden odotuksia ja tavoitteita suhteessa kohtaamispaikkaan. Selvityksen tavoitteena oli luoda tietopohjaa yhteisille tavoitteille, toimia jatkossa

hyvinvointialueen toimintasuunnitelman tukena ja palvelumuotoilun pohjana osallistamalla eri toimijoita.

2 Toimintaympäristön kuvaus ja työelämäkumppani

Opinnäytetyö toteutettiin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella Keusotessa sekä hyvinvointialueen kunnissa. Kohtaamispaikat ovat hallinnollisesti kuntien toimintaa, mutta hyvinvointialueen tasoisesti kohtaamispaikkakoordinaatio tapahtuu Keusotessa (Illi-Lampio 2021). Tässä työssä selkeyden vuoksi käytetään terminä *hyvinvointialue* käsittämään Keusoten maantieteellistä aluetta. *Keusote*-termiä käytetään puhuttaessa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen sote-palveluita tuottavasta organisaatiosta.

2.1 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Keusote on aloittanut toimintansa 1.1.2018 Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymänä ja siihen kuuluvat Nurmijärvi, Hyvinkää, Järvenpää, Tuusula, Mäntsälä ja Pornainen (Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä perussopimus 5.9.2017, 39§). Kesäkuussa 2021 voimaan tulleen lain mukaan Keusoten alueen kunnat kuuluvat Uudenmaan maakuntaan ja Keusoten maantieteellinen alue sellaisenaan muodosti Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta 616/2021, 6-7§).

Hyvinvointialueella asui vuoden 2022 alussa tilastokeskuksen alustavan tiedon mukaan 202081 asukasta. Kunnista Hyvinkää, Järvenpää, Nurmijärvi ja Tuusula ovat asukasluvultaan keskenään verrannollisia Mäntsälän ja Pornaisten ollessa selkeästi pienempiä. Hyvinvointialueen kaikissa kunnissa 0-6-vuotiaiden määrä oli samaan aikaan 6-8% kunnan asukasluvusta. Alle kouluikäisiä lapsia asui hyvinvointialueella kaikkiaan 14114, mikä on kohtaamispaikkojen kohderyhmään kuuluva lapsimäärä. (Tilastokeskus 2022a; Tilastokeskus 2022b.)

Alueen kunnat ovat keskenään hyvin erilaisia. Järvenpää ja Hyvinkää ovat kaupunkimaisia yhden taajaman ympärille muodostuneita alueita. Asutus on lähes kokonaan taajamissa, kuten myös palvelut. Lisäksi julkinen liikenne on kohtalaisen hyvin järjestettyä. Pienessä Pornaisten kunnassa asutus on levinnyt huomattavan paljon taajama-alueen ulkopuolelle. Julkinen liikenne on vähäistä ja kunnan lähipalvelut ovat Pornaisten keskustassa. Osa palveluista on järjestetty Mäntsälässä aiemman Mustijoen perusturvan aikaisin järjestelyin (Pornainen 2017). Tuusula ja Nurmijärvi ovat keskenään samantyyppisesti muodostuneita. Nurmijärvellä on kaksi keskusta, Klaukkala ja Kirkonkylä, joihin palvelut ovat hajautuneet. Keskusten välillä on heikosti julkista liikennettä. Tuusulassa on taajamina Hyrylä, Kellokoski ja Jokela, jotka ovat etäällä toisistaan. Palveluita on järjestetty kaikkiin taajamiin. Taajamien välillä kulkee julkista liikennettä jonkin verran, mutta matka-ajat ovat matkaan nähden pitkiä. Sekä

Nurmijärvellä että Tuusulassa valtaosa väestöstä asuu taajamissa. Pinta-alaltaan Mäntsälä on selkeästi muita kuntia suurempi ja asutus on hyvin laajalla alueella 16 sivukylässä keskustan lisäksi. Palvelut on keskitetty kunnan keskustaan. Julkista liikennettä kunnan kylien välillä ja hyvinvointialueen muihin kuntiin on vähäisesti. (Mäntsälä 2022; Pornainen 2022; Tuusula 2022; Hyvinkää 2022; Nurmijärvi 2022; Järvenpää 2022a; Traficom 2022.)

Taulukko 1 Keusoten alueen kuntien avainlukuja

	Kunnan asukas- luku (1/2022) (Tilastokeskus 2022 a.)	0-6-vuotiaiden määrä (1/2022) (Tilastokeskus 2022 a.)	Pinta-ala km2 (kuntien internetsi- vut)	Taajama-aste% (2020) (Tilastokeskus 2022 b.)
Hyvinkää	46870	2810	336,66	94,0
Järvenpää	45330	3273	39,89	99,9
Mäntsälä	20867	1531	596,00	73,7
Nurmijärvi	44148	3394	367,26	89,0
Pornainen	5052	366	150,09	67,1
Tuusula	39814	2740	225,46	94,3

Kuntien lakisääteiset sosiaali- ja terveystalvet siirrettiin Keusoten toteutettavaksi kuntayhtymän myötä. Alle kouluikäisten palveluista kuntiin jäivät varhaiskasvatus ja kerhotoiminta. Lisäksi Järvenpään kaupunki toteuttaa omana palvelunaan lapsiperheiden varhaista tukea muuan muassa perhetyön osalta (Järvenpää 2022b). Kuntien palveluita täydentää kolmas sektori. Alle kouluikäisten palveluita Keusotessa tarjoavat mm. neuvola, kotipalvelu, varhaisen tuen perhetyö, perheneuvola, asiakasohjaus ja -neuvonta, palveluntarpeenarviointi ja sosiaalityö. Palvelut kuuluvat organisaatiossa perhekeskuspalveluihin. (Keusote 2022b.)

Keusoten strategia on laadittu vuosille 2020-2025. Keusoten missio on tukea ja parantaa alueensa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Painopisteiksi on nostettu neljä aluetta, joista yksi on olla haluttu kumppani. Yhteistyöllä Keusote haluaa tarjota parasta mahdollista palvelua ja kehittyä parhaaksi hyvinvoinnin kumppaniksi. (Keusote 2022d.)

2.2 Kohtaamispaikat

Hyvinvointialueen jokaiseen kuntaan oli nimetty yksi tai useampi kohtaamispaikka tutkimuksen alkaessa. Kohtaamispaikkoja oli esimerkiksi kunnan ja seurakunnan toteuttamana ja

kohtaamispaikkoja oli kohdennettu eri ikäryhmille. Alle kouluikäisten lasten ja perheiden kohtaamispaikoista kunnat olivat nimenneet yhden paikan Keusoten yhteistyökohtaamispaikaksi Nurmijärveä lukuun ottamatta, jossa kohtaamispaikkatyö käynnistyi tutkimuksen aikana. Yhteistyökohtaamispaikkaan Keusote palvelulupauksessaan antaa mm. liikkuvia lähipalveluita. (Illi-Lampio 2022.) Kohtaamispaikalla tarkoitetaan tässä työssä Keusoten yhteistyökohtaamispaikoiksi nimettyjä kohtaamispaikkoja, ellei asiayhteydessä muuta mainita.

Pornaisissa Pytinki ja Mäntsälässä Metsätonttu ovat nimettyinä yhteistyökohtaamispaikkoina keskeisellä sijainnilla kuntien taajamissa. Kohtaamispaikat ovat osa kuntien avointa varhaiskasvatusta ja ovat toimineet jo aiemmin avoimina päiväkoteina. Järvenpäässä yhteistyökohtaamispaikkana on perhetalo Joutsikki, mikä sijaitsee taajamassa noin kolmen kilometrin päässä ydinkeskustasta. Tuusulassa yhteistyökohtaamispaikaksi on nimetty Hyrylän avoin päiväkotiki, perhetupa Myötätuuli. Tuusulan kohtaamispaikka on toiminut perhetupana (ent. perhekeskus) jo vuosia ja sillä on pitkät perinteet. Hyvinkäällä avoin päiväkotiki Pikku-Veturi sijaitsee noin 2,5 kilometrin etäisyydellä kaupungin keskustasta. Nurmijärvellä kohtaamispaikka aloittaa toimintaansa syksyllä 2022. Kohtaamispaikaksi nimettiin avoin päiväkotiki Klaukkalassa. (Illi-Lampio 2022.)

3 Lapsiperheiden varhainen tuki

Lastensuojelulaki (13.4.2007/417, 3a§) velvoittaa kuntia ehkäisevään lastensuojeluun lasten hyvinvoinnin edistämiseksi. 1.1.2023 alkaen lain velvoite koskee sekä kuntia että hyvinvointialueita. Lain mukaan ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhempia heidän tehtävässään. Ehkäisevää lastensuojelua on esimerkiksi varhaiskasvatus, neuvolapalvelut ja sosiaali- ja terveydenhuolto. Sosiaalihuoltolaki (30.12.2014/1301) puolestaan velvoittaa järjestämään sosiaalihuollon palveluita niin, että asiakkaalla on mahdollisuus riittävän varhain ja oma-aloitteisesti hakeutua palveluihin. Palveluiden järjestämisessä on pyrittävä siihen, että sote-palvelut sijoitetaan peruspalveluiden yhteyteen hallinnonalasta riippumatta. Ehkäisevään ja varhaiseen tukeen velvoitetaan, mutta tuen määritelmiä löytyy kirjallisuudesta useita. Varhaisiksi palveluiksi voi mieltää asiakkaan ensimmäiset palvelut. Yhtä lailla varhainen palvelu voi olla tilanteessa, jossa asiakkaan tuen tarve on vielä vähäinen tai asiakas on kronologiselta iältään nuori, kuten alle kouluikäiset lapset. (Alatalo, Miettunen, Luukko, Kettunen & Normia-Ahlsten 2019.)

3.1 Varhaisen tuen tarve ja merkitys

Lasten palveluita järjestettäessä on huomioitava, että lapsi on oma itsenäinen yksilönsä ja aktiivinen toimija. Samalla kuitenkin lapsi on hyvin riippuvainen aikuisista. Vauvat tarvitsevat aikuiselta jatkuvaa läsnäoloa, mutta leikki-ikäinenkin tarvitsee huomattavan paljon aikuisen

tukea. Lapsen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin vaikuttavat runsaasti niin fyysinen, psyykinen kuin sosiaalinenkin ympäristö. Vanhempien näkökulmasta vanhemman ja lapsen suhdetta sekä vanhemmuutta voidaan ajatella kehittyvänä prosessina. Psykologian professori Lea Pulkkinen toteaa vanhempien olevan hyvin yksin oppimassa vanhemmuutta ja tapoja toimia lapsen kanssa. Yksinäisyydestä voi alkaa haitallinen kierre. Yksinäisyys tuo vanhemmuuteen epävarmuutta, vanhemmuuden suorittaminen voi johtaa täydellisyyden tavoitteluun ja epäonnistuminen puolestaan luo avuttomuutta. Se myös haittaa vanhemman ja lapsen suhdetta sekä lisää riskiä laiminlyöntiin. (Pulkkinen 2022, 45, 139, 148.) Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsi kiintyy aina läheiseen aikuiseen, jolloin haitallisessa tilanteessa kiintymyssuhde muodostuu myös vanhempaan, joka laiminlyö lasta. Kiintymyssuhteet muodostavat lapsille toimintastrategioita, jolloin niiden vaikutus jatkuu pitkälle lapsen elämään. (Sinkkonen 2018, 39-40.) THL:n tuoreessa tutkimuksessa käänteisesti todetaan, että äidin vahva kiintymyssuhde lapseen ja äidin hyvät sosiaaliset suhteet puolisoon ja vertaistuki edesauttavat lapsen psykososiaalista hyvinvointia sekä hyvää fyysistä, psykologista ja sosiaalista kehitystä (THL 2022a). Vanhempien hyvinvoinnin sekä parisuhteen vuorovaikutus- ja tunnetaitojen on katsottu olevan yhteydessä lapsen hyvinvointiin jo vauvaiästä lähtien monissa lähteissä. Fyysisellä ja sosiaalisella ympäristöllä on paljon merkitystä vanhempien kokemukseen vanhemmuudesta ja siihen, millaiseksi perhe-elämä lopulta muodostuu. Tutkimusten mukaan ympäristö voi olla hyvinvoinnin tukijana mielekkään toiminnan, sosiaalisten verkostojen, yhteenkuuluvuuden tunteen ja terveyden edistämisen kautta. Äideille erityisen tärkeitä kokemuksia on katsottu olevan voimaannuttavat äitiyden kokemukset. On tunnustettu, että käytännössä kaikki perheet tarvitsevat tai ainakin tarvitsisivat jossain vaiheessa tukea vanhemmuuteen ja parisuhteeseen. (Harju, Palonen & Sarell (toim.) 2021, 53, 59-60.) Erityisesti lähteistä nousee esille vanhempien uupuminen. Vuonna 2020 vertailtaessa 42 maan vanhempia, suomalaiset vanhemmat olivat 7. uupuneimpia. Yhdeksi selittäväksi tekijäksi on nostettu esille suorittamisen kulttuuria. Toisaalta Pulkkinen puolestaan nosti kirjassaan esille yksittäisen vanhemman mielipidekirjoituksen, jossa äiti oli pahoillaan suorituskeskeisyyden nostamisesta syyksi. Kirjoittajan kokemuksen mukaan yhteiskunnassamme ei riitä, että on äiti. Yhteiskunta luo paineita monilta eri osa-alueilta, kuten töihin paluusta. Pulkkinen pohti myös kielelme ja sanavalintojemme merkitystä, joilla lapsiperheiden aikaa kuvataan: arki, haasteellisuus ja ruuhkavuodet. Edellä mainitut sanat eivät luo positiivisia mielikuvia eikä toiveikkuutta. (Helsingin Sanomat 2020; Pulkkinen 2022, 20-22, 150-151.)

Pulkkinen esiin nostaman yksinäisyyden lisäksi, vanhemmuuden uupumiseen on nostettu riskitekijäksi vanhemman omat lapsuuden aikaiset haitalliset kokemukset (ACE= adverse childhood experiences). Haitalliset kokemukset ovat muualla maailmassa yleisiä eikä ole tullut ilmi, että Suomi poikkeaisi muusta maailmasta tässä suhteessa. ACE-kokemusten yleisyydestä Suomessa vasta tehdään tutkimusta. Yhdysvalloissa tehtyjen tutkimusten mukaan ACE-kokemukset altistavat monenlaisille somaattisille ja psyykkisille sairauksille, huonoille elämäntavoille,

riskikäyttäytymiselle ja mm. uupumiselle koko eliniän. Vanhempien henkilökohtaiset ja/tai parisuhteen haasteet puolestaan on todettu lisäävän lasten tunne-elämän ja käyttäytymisen haasteita, sosiaalisia pulmia ja oppimiseen liittyviä ongelmia. Ylisukupolvisesti haasteet heijastuvat yhä seuraavalle sukupolvelle lapsen varttuessa itse vanhemmaksi. Vanhempien haitallisten kokemusten oireilu vaikuttaa jo raskausajalta alkaen lapsen terveyteen ja hyvinvointiin sekä vanhemman kiintymiseen lapseen. Vanhempien voimavaroja tukemalla on mahdollisuus tukea lapsen terveyttä ja hyvinvointia pitkäaikaisesti. Mikäli vanhemman tuen tarvetta ei tavoiteta, hänen toiveikkuutensa heikkenee, riski masentumiseen kasvaa ja vanhempi voi jopa kääntyä lastaan vastaan. Vanhempia voidaan auttaa ennaltaehkäisevästi ja varhain vähentämällä vanhemman kokemaa stressiä ja herättämällä vanhemman omaa motivaatiota sekä luomalla onnistumisen kokemuksia vanhemmuuteen myönteisellä ja kannustavalla ilmapiirillä, vertaistuellä ja työntekijöiden kohtaamisella. (Hakulinen& Westerlund-Cook 2019; Westerlund-Cook 2021.)

Yhteiskunta on tutkimusten mukaan positiivisen tuen lisäksi myös aiheuttanut haitallisia kokemuksia vanhemmille itsetuntoa heikentäen ja syyllisyyttä lisäten. Huonommuuden tunne on saanut esimerkiksi vähävaraiset perheet eristäytymään. Lapsiperheköyhyys onkin kokonaisuudessaan laaja ilmiö ja hyvinvointia merkittävästi heikentävä asia. Tutkimusten mukaan lapsiperheköyhyys on kasvanut ja eriarvoisuus lisääntynyt Suomessa jatkuvasti. (mm. Harju ym. 2021, 53, 59-60.) Vertaistuki, jossa vanhemmat kokevat olonsa turvallisiksi, on todettu tärkeäksi ennaltaehkäiseväksi ja varhaiseksi tueksi. Vertaistuen mahdollisuus on ylläpitää vanhempien voimavaroja ja auttaa vanhempia kohtaamaan haasteet. Vertaistukea voidaan pitää keskinäisenä asiantuntijuutena, tasa-arvona ja yhdenvertaisuutena. Työntekijöiden tarjoama ammatillinen tuki voi mahdollistaa vertaistuen, mutta vertaistukea voi olla myös ilman palkattua ammatillista työntekijää. Parhaimmillaan vertaistuki ja työntekijöiden tarjoama tuki on vaikuttavaa ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea, joka auttaa vanhempaa merkittävästi vanhemmuudessa. (Mikkonen& Saarinen 2018, 26, 28-29.)

3.2 Varhaisen tuen järjestämisen epäselvyydet ja haasteet

Viime vuosina on kehittämistyötä tehty useiden eri hankkeiden kautta. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) oli kärkihankkeena vuosina 2016-2018, jolloin keskiössä oli palveluiden kehittäminen kohti ennaltaehkäisevää ja monialaista työtä perhekeskusmallilla (STM 2022). Sittemmin LAPE-ohjelmaa jatkettiin osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa ja Lastensuojelun monialainen kehittäminen 2020-2022 -hanketta (THL 2022b). Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -kehittämishjelmassa on tavoitteena palveluiden yhdenvertaisuus saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden osalta. Palveluiden laatua ja vaikuttavuutta on tavoitteena parantaa ja monialaisuutta sekä yhteistoimijuutta lisätä. Sosiaalihuollon roolia painotetaan aiempaa enemmän painopisteen siirtymisellä kalliista ja

korjaavista palveluista kohti ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea. Painopisteen siirtäminen on vienyt aikaa huomattavan kauan, vaikka sen merkitystä pidetään tärkeänä. (Soteuudistus 2022a.)

Suomessa on ymmärretty ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen merkitys, mutta tällä hetkellä kuntien määrärahat kuluvat lakisääteisiin kalliisiin korjaaviin palveluihin. Lastensuojelun Keskusliiton laskelmien mukaan yhden lapsen kodin ulkopuolelle sijoituksen välttämällä saavutetaan noin 43000 €:n säästöt vuositasolla. Yhden sijoituksen hinnalla on mahdollista toteuttaa 3000 tuntia kotipalvelua tai vaihtoehtoisesti 783 terapiakäyntiä. Eettisesti ja taloudellisesti olisi huomattavan paljon kestävämpää toteuttaa palvelut varhain. Liian usein tällä hetkellä asiakkaan pitää kuitenkin voida riittävän huonosti, jotta hän saa tarvitsemiaan palveluita, vaikka palvelut olisivat nopeammin järjestettävissä halvemmalla. Toisaalta asiakas saattaa myös jäädä palveluiden ulkopuolelle liian suurten ja kasautuneiden haasteiden vuoksi. Siirtymävaiheessa korjaavista palveluista ennaltaehkäiseviin tarvitsemme taloudellisia resursseja molempiin palveluihin riittävästi. Ennaltaehkäiseviin palveluihin riittävä panostus toisi myöhemmin säästöjä korjaavista palveluista. Lisäksi tällä olisi vaikutusta pitkällä aikavälillä ylisukupolvisiin haasteisiin. Talouden lisäksi nykyinen haaste on palvelujärjestelmän pirstaleisuus. Asiakkaiden on ollut haastava löytää palveluiden piiriin eivätkä palvelut tee riittävää yhteistyötä. Erityisesti aikuisten ja lasten palveluiden välillä yhteistyö on riittämätöntä, eikä perheitä kohdata systeeminä. Edellä mainittuihin asioihin on kiinnitetty erityistä huomiota Lapset-SIB -hankkeissa eri puolella Suomea. Hankkeissa on tutkittu, että esimerkiksi Vantaan kaupungissa 10 % lastensuojelun asiakkuuksista olisi ollut ehkäistävissä oikea-aikaisilla palveluilla. Palveluiden tarve olisi ollut tunnistettavissa sosiaalityöntekijöiden arvioiden mukaan silloin, kun lapset olivat 3-4 -vuotiaita. Vanhempien mukaan he olisivat useimmiten tarvinneet tukea kuitenkin jo lasten ollessa ½ -vuotiaita. Todellisuudessa asiakkaat olivat päässeet palveluiden piiriin vasta vuosia myöhemmin. Tuen saamisen viivästyminen lisäsi käytettävien palveluiden määrää ja pidensi palveluiden käyttöä. Lapset-SIB -hankkeissa on huomioitu ennaltaehkäisy, varhainen tuki, oikeat, oikea-aikaiset ja riittävät palvelut. Rahoitusmallina hankkeessa on vaikuttavuussijoittaminen, mikä mahdollistaa varhaiset palvelut hetkellä, jolloin kaupungin budjetti kuluu korjaaviin palveluihin. Nämä ovat kuitenkin Suomessa vielä yksittäistapauksia eivätkä ole mahdollisia toteutua kunnan omana toimintanaan. Uudenlaisia innovaatioita ja kokeiluja tarvitaan yhä enemmän, jotta todellisuudessa palveluiden painopiste muuttuu ennaltaehkäisevään ja varhaiseen työhön. (Lastensuojelun Keskusliitto 2019; Sitra 2018; Ojala 2019; Lapset-SIB 2022; Heliskoski & Kopola 2018.)

Sosiaalihuoltolaki (30.12.2014/1301) velvoittaa vanhemmuuden sekä lasten kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseen useassa pykälässä. Tukea tulee lain mukaan antaa asiakkaiden tarpeen mukaisesti jo varhain. Laissa ei ilmene juurikaan käytännönläheisiä seikkoja, kuinka palveluita tulisi tuottaa tai minkälaista tukea varhaisen tuen tulisi olla. Tämä on muodostanut huomattavia eroavaisuuksia palveluihin eri kuntien välillä. Sosiaalihuoltolaissa (18 §) perhetyö on

erityisen tuen tarpeen mukaisesti annettavaa palvelua. Tämä tarkoittaa, että perhetyö on palvelutarpeenarvioinnin kautta saatava palvelu, jolloin palvelun varhaisuus ei toteudu. (Sosiaalihuoltolaki 31.12.2014/1301, 9-10§, 13-14§, 18§.) THL:n työpöytäpaperissa tuen porrasteisuutta on pohdittu laajasti perheiden varhaisen tukemisen näkökulmasta. Työryhmän selvityksessä todetaan, että sosiaalihuoltolain mukaan annettavat palvelut korostavat palvelutarpeenarviointia palveluiden sijaan. Perheiden varhainen tuki jää selvityksen mukaan pitkälti järjestöjen tai esimerkiksi neuvolan antaman ohjauksen ja neuvonnan toteutettavaksi. Työryhmä kuvasi perhekeskuspalveluita pyramidilla, jossa alimmalla tasolla on peruspalvelut, kaikille tarjolla olevat palvelut, mitkä eivät vaadi sosiaalihuoltolain mukaista asiakkuutta. Näitä edustavat mm. varhaiskasvatus ja neuvola. Näiden yläpuolella ovat ensin sosiaalihuoltolain mukaiset varhaisen tuen palvelut, kolmantena erityisen tuen mukaiset sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ja viimeisenä pyramidin huipulla erityistasolla oleva lastensuojelu. (Alatalo ym. 2019, 12, 24.)

4 Kohtaamispaikkatyö

Kohtaamispaikka on yksi osa isommasta perhekeskuskokonaisuuden toiminnasta. Kohtaamispaikan tarkoitus on vahvistaa perheiden arkea ja yhteisöllisyyttä (THL 2019.) Perhekeskuspalveluiden toimintasuunnitelmiin on kirjattu kohtaamispaikkatyö matalan kynnyksen palveluksi. Kohtaamispaikkojen tärkeä ajatus on olla avoinna kaikille. Kohtaamispaikassa lapsia ja vanhempia kohdataan, kuullaan, kunnioitetaan ja osallistetaan. Toiminnan tavoitteena on luoda hyväksyvä asenne, mahdollistaa sosiaalisten verkostojen luomista ja lisätä vanhempien voimavaroja turvallisessa ilmapiirissä. Myös lapsilla on mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen ja leikkiin. Kohtaamispaikkojen toiminnan tuottavat hyvinvointialueet, kunnat, järjestöt, yksityiset toimijat ja seurakunnat. Paikallisesti toiminnassa on eroja ja toiminta perustuu toimijoiden väliseen sopimukseen, yhdessä muodostettuihin tavoitteisiin ja toimintasuunnitelmaan. Valtakunnallista arviointia on tehnyt THL. (Kekkonen 2019; THL 2021.) Paikallisesta arvioinnista vastaavat kohtaamispaikat itse. Kohtaamispaikkojen suunnitelmallisuuden ja laadun varmistamiseksi Lastensuojelun Keskusliitto on luonut kohtaamispaikkojen arviointiin materiaalin, jota voi toteuttaa niin yksittäisessä kohtaamispaikassa, kunnan tai hyvinvointialueen tasolla, mutta myös valtakunnallisestikin. Arvioinnin osa-alueina ovat itse toiminta asiakkaiden kanssa, toiminnan rakenne sekä saavutettavuus ja työtä mahdollistavat resurssit. Arviointi voidaan toteuttaa itsearviointina, vertaisarviointina tai ulkopuolisen tekemänä arviointina. (Lastensuojelun Keskusliitto 2022c.)

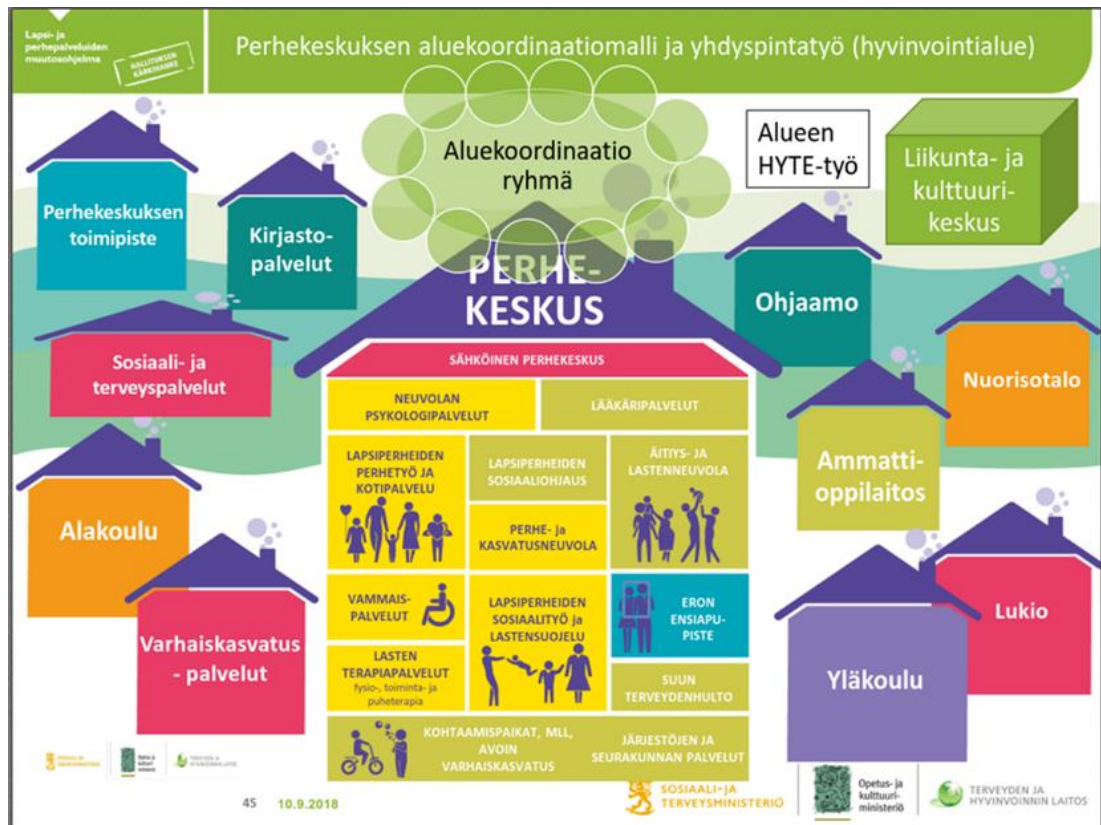
THL:n mukaan vuonna 2021 Suomessa toimi yhteensä 474 perhekeskusten kohtaamispaikkaa, minkä lisäksi suunnitteluvaiheessa oli 37 paikkaa. Perhekeskusten tulisi kattaa raskaana olevat sekä lasten ja nuorten perheet. Kaikilla alueilla ei kuitenkaan koko tätä väestöosaa huomioitu palvelussa. Palveluita oli järjestetty eri alueilla eri tavoin, mutta hyvinvointialueet olivat

arvioineet, että palveluiden fyysiseen ja psykososiaaliseen saatavuuteen oli kiinnitetty huomiota. Kohtaamispaikoissa toimijoita oli järjestöistä, kunnista ja seurakunnista. (THL 2021, 1, 9)

4.1 Yhdyspinnat

Yhdyspinnat-käsitteellä tarkoitetaan kahden eri organisaation, hallinnonalan tai esimerkiksi kahden palvelun välisiä yhdyspintoja, joiden tunteminen mahdollistaa joustavan yhteisen toiminnan. Yhdyspinta voi olla yhtä lailla toiminnallinen kuin toimintaa mahdollistava yhteys. Esimerkkinä yhdyspinta voi olla kunnan ja hyvinvointialueen välinen pinta, teknisen toimen ja sosiaalihuollon välinen pinta toimitilojen osalta tai kuntaorganisaation sisällä varhaiskasvatuksen ja maahanmuuttopalveluiden välinen pinta. Kehittämistyössä yhdyspintoja tulee moniammatillisesti tarkastella eri tasoilla niin asiakkaan, asiakastyön kuin esimerkiksi johtamisen näkökulmasta. (Soteuudistus 2022b.)

Kohtaamispaikoissa toimijoita on paljon, jolloin yhdyspintoja on myös runsaasti. Ne on tärkeä tiedostaa, jotta palveluista tulee joustavia, kuiluja palveluiden välille ei muodostu eikä toisaalta tiedostamatonta päällekkäistä työtä tuoteta. Myös asiakkaiden näkökulmasta oleellisten työntekijöiden jalkautuminen kohtaamispaikkaan on oleellista hahmottaa. Jo pelkästään terveys- ja sosiaalialan toimijoita on kohtaamispaikoissa paljon, mutta kohtaamispaikka tuo yhteen myös muut julkiset toimijat ja kolmannen sektorin (kuvio 1). (THL2021, 7; Kairesalo 2021.)

Kuvio 1 Esimerkki yhdyspinnoista perhekeskuksen kohtaamispaikassa (Kairesalo 2021)

4.2 Yhteistyön käytännöt

Kohtaamispaikkojen ymmärrys ja arvostus on vielä rajallista ja käsityksiä kohtaamispaikoista on monenlaisia. Lastensuojelun Keskusliitto on työskennellyt Perheet Keskiöön! -hankkeessa kohtaamispaikkojen kehittämisen ja arvioinnin edistämiseksi. Valtakunnallisesti kohtaamispaikat ovat keskenään erilaisia asiakkaiden tarpeiden ja käytettävissä olevien resurssien vuoksi. Tavoitteena on kohtaamispaikkojen toiminnan luominen toimijoiden verkostolla. (Lastensuojelun Keskusliitto 2022b.) Lastensuojelun Keskusliitto on antanut toimintasuosituksen kohtaamispaikkojen laadun varmistamiseksi. Suosituksessa kohtaamispaikka kuvataan avoimeksi matolan kynnyksen tilaksi, jossa perheet voivat tavata toisiaan. Tavoitteena on vahvistaa perheiden osallisuutta, vuorovaikutusta ja voimavaroja. Kohtaamispaikkoja voivat koordinoida esimerkiksi varhaiskasvatus, sosiaali- ja terveystoimi, järjestöt, seurakunnat tai esimerkiksi kirjastot ja näissä kohtaamispaikoissa voi toimintaa järjestää palkattu henkilökunta, vapaaehtoiset tai molemmat toisiaan tukien. Tarvittaessa kohtaamispaikkaan tuodaan muita palveluita niin, että kohtaamispaikassa on mahdollista saada helposti tavoitettavia ja kynnyksettömiä palveluita asiakkaan tarpeen mukaisesti. Kohtaamispaikka voi olla hyvin monenlainen fyysiseltä ympäristöltään. Periaatteena on kuitenkin palvelun saatavuus. Kohtaamispaikka voi olla auki vain joinain päivinä tai päivittäin, lyhyen aikaa tai koko päivän. Tarpeet ja resurssit määrittelevät toimintaa. Kohtaamispaikka pohjautuu eri toimijoiden tavoitteelliseen ja

suunnitelmalliseen yhteistyöhön, josta muodostuu kohtaamispaikkatoimijaverkosto. (Lastensuojelun Keskusliitto 2022c.)

Kolmannella sektorilla on huomattavan paljon tietoa lapsiperheiden tarpeista ja heidän ennaltaehkäisevä työ kohtaamispaikoissa on suuri mahdollisuus muun muassa vertaistuen muodossa. Kolmannella sektorilla on sote-uudistusten aikaan ollut huolta heidän järjestämien palveluiden hyödyntämisestä ja kustannusten korvaamisesta. Kohtaamispaikoissa kolmannella sektorilla on mahdollisuus täydentää julkisia palveluita, lisätä asukkaiden osallisuutta, voimavaroja, vertaistukea ja yhteisöllisyyttä. Järjestöyhteistyö tulisi toteuttaa tietoisesti ja käyttäen potentiaalia hyödyksi täydentäen julkisia palveluita. (Mikkonen & Saarinen 2018, 179-182.)

4.3 Osallisuus

Velvoite osallisuuteen pohjautuu sosiaalihuoltolakiin (30.12.2014/1301, 1§). Osallisuus voidaan nähdä viitekehyksenä, jonka tarkoituksena on ohjata suunnittelua ja toimintaa niin, että esimerkiksi osallistumisesta, tiedon saantia, kuulluksi tulemisesta, vaikuttamismahdollisuuksia, esteettömiä ja turvallisia ympäristöjä mahdollistetaan yhdenvertaisesti kaikille. Osallisuuden tavoite on ehkäistä eriarvoisuutta, köyhyyttä ja syrjäytymistä. (THL 2022c; THL 2022d.) Osallisuuteen on kiinnitetty erityisesti huomiota viimeaikaisissa sote-muutoksissa. Osallisuutta pyritään lisäämään niin asiakkaan omiin palveluihin kuin laajemminkin palveluiden kehittämiseen. (THL 2022c.)

Osallisuutta on kirjallisuudessa kuvattu monin eri tavoin. Yksi tapa kuvata on kahdeksan askelmainen tikapuumalli. Kahdella alimmalla askelmalla ei osallisuutta ole, seuraavilla kolmella askelmalla kuullaan mielipiteitä, mutta esimerkiksi päätöksen tekoon ei asianosainen pääse mukaan. Ylimmillä kolmella askelmalla osallisuus koskee myös päätös- ja toimivaltaa. Malli ei ota kuitenkaan huomioon osallisuuden moniulotteisuutta. (Hujala & Taskinen 2020, 271-272.) Osallisuus syntyy osallistumisen, toiminnan ja vaikuttamisen kautta, mutta kokemus osallisuudesta on subjektiivinen ja monitasoinen. Palveluissa osallisuuden tasoja voidaan pohdita myös yhteiskunnan, palvelujärjestelmän ja asiakkaan oman palvelun tasolla tapahtuvaksi. (Hujala & Taskinen 2020, 269-270.)

Osallisuuden käsite ei ole yksiselitteinen ja lähikäsitteitä on paljon. Osallisuus ja osallistuminen on usein käytössä rinnakkain. Rinnakkaisia käsitteitä on myös asiakaslähtöisyys ja itsemäärääminen. Aitoa osallistamista ei kuitenkaan ole pelkkä asiakkaan osallistuminen toimintaan tai palveluun. Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus myös palvelun suunnitteluun ja toteuttamiseen, mutta mahdollisesti myös johtamiseen. (Laitila 2010, 8,15,23.) Osallisuus kehittämiseen ja arviointiin voi toteutua muun muassa asiakasraatien kautta. Osallisuuden käsite yhdistetään usein asiakkaisiin, mutta osallisuudessa on huomioitava myös laajemmin väestö ja sekä lapset että vanhemmat. Huomioitavaa on myös osallisuuden koskeminen organisaation

sisällä työntekijöiden kesken, yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa. (Hujala&Taskinen 2020, 268, 270.)

5 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyö on selvitys Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kohtaamispaikkaverkoston nykytilasta. Selvityksessä kartoitettiin kuntien asettamien kohtaamispaikkatyöryhmien kokoonpanoja ja toimivuutta. Lisäksi selvitys sisälsi asiakkaiden, kuntatoimijoiden ja Keusoten nimettyjen työntekijöiden odotuksia ja tavoitteita suhteessa kohtaamispaikkaan. Selvityksen tavoitteena on toimia hyvinvointialueen toimintasuunnitelman tukena ja palvelumuotoilun pohjana, tuoda ymmärrystä yhdyspinnoille, sitouttaa toimijoita ja luoda pohjaa yhteisille tavoitteille.

Selvityksen tutkimuskysymyksiä on kaksi:

”Millainen kohtaamispaikkojen nykytila on tällä hetkellä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella?”

”Miten Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kohtaamispaikkoja tulisi kehittää lähitulevaisuudessa?”

Kysymyksistä ensimmäinen pyrkii löytämään tietoa toimijoista ja toiminnasta vahvuuksien ja kehittämistarpeiden näkökulmasta. Toinen kysymys pyrkii löytämään vastauksen tulevaisuuden työlle. Muutosta ei tehdä tällä opinnäytetyöllä, vaan opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää hyvinvointialueella tietopohjana, joka mahdollistaa toimeksiantajan palvelumuotoilua ja kehittämistyötä.

6 Kehittämistutkimuksen lähtökohdat

Opinnäytetyö on kehittämistutkimus, jonka aineisto on pääosin laadullinen. Laadullista tutkimusta täydentää määrällinen aineisto. Laadullinen tutkimus antaa mahdollisuuden ilmiön ymmärrykseen, kuvaamiseen ja selittämiseen ja sillä pyritään nimenomaisesti ymmärtämään ilmiötä kohdehenkilöiden näkökulmasta. Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita niin ajatuksista, tunteista kuin kokemuksistakin. Organisaatiot koostuvat ihmisistä, niin työntekijöiden kuin asiakkaidenkin osalta. Tästä huolimatta ei organisaatioita ole mielletty Puusan ja Juutin mukaan aina ihmisyhteisöiksi. Nykyisin subjektiivisten kokemusten avulla voidaan kuitenkin tutkia myös organisaatioita. Laadullinen ja määrällinen tutkimus asetetaan usein vastakkain, mutta todellisuudessa ne täydentävät toisiaan. Määrällistä aineistoa on mahdollisuus käyttää myös laadullisen aineiston analyysissä, jolloin puhutaan kvantifioinnista. Määrällisessä tutkimuksessa aineisto on numeerisessa muodossa, kun laadullinen aineisto on sanallista ja

kuvaavaa. Laadullisen tutkimuksen kvantifioiminen voi olla muun muassa tietyn asian esiintyvyyden laskemista. (Puusa&Juuti 2020, 9, 59, 75, 77, 152; Kananen 2017, 35.)

Kehittämistutkimus (design-tutkimus) on peräisin kasvatustieteiden puolelta, mutta on käytetty nykyisin laajemminkin eri alojen tutkimuksissa. Tutkimusmenetelmänä kehittämistutkimukselle ei ole yksiselitteistä määritelmää eikä se ole oma tai erillinen tutkimusotteensa. Kehittämistutkimus kokoaa yhteen useita menetelmiä ja käyttää tarpeen mukaisesti laadullista ja määrällistä tutkimusta. Oleellista on kehittämisen ja tutkimuksen yhdistäminen sekä tavoite muutokseen. Tutkimus liittyy oleellisesti käytäntöön, tuotettuun tietoon ja arviointiin ja siinä hyödynnetään asiantuntijoita luonnollisesta ympäristöstä. (Pernaa 2013; Kananen 2017, 49.)

Pernaa ja Kananen vertasi kehittämistutkimusta ja mahdollisesti tutumpaa toimintatutkimusta toisiinsa yhdistävien ja erottavien tekijöiden näkökulmasta. Molemmissa menetelmissä kehitetään valittua tutkimuskohdetta, joka on usein ihmisen toiminta. Kehittämistutkimuksessa painopiste on kuitenkin toimintatutkimukseen verrattuna enemmän teorian tuottamisessa, jonka varaan kehittäminen jatkossa tapahtuu. Myös tutkijan rooli erottuu eri tutkimusmenetelmissä. Kehittämistutkimuksessa tutkija ei ole osa tutkimuksen kohdetta, vaan tarkastelee tilannetta kohteen ulkopuolelta laajemman tiimin avulla ja pyrkii ymmärtämään laajempaa kokonaisuutta. (Pernaa 2013.; Kananen 2017, 49-50.)

Kehittämistutkimuksen mukaisesti opinnäytetyö tehtiin osallistaen kehitettävän kohteen luonnollisia toimijoita; ammattilaisia ja asiakkaita. Kohtaamispaikkojen luonne on monitoimijainen, joten myös tutkimuksessa oli mukana paljon osallisia. Hyvinvointialueen tasoisesti kohtaamispaikkatyössä tärkeä pyrkimys on päästä yhteisiin tavoitteisiin. Tämän vuoksi tutkimuksessa haluttiin korostaa, että kaikki osalliset saavat äänensä kuuluviin tutkimuksessa. Samalla tutkimuksen näkökulmasta oli pohdittava, ettei aineiston laajuus kasva kohtuuttomaksi. Aineiston keräämisen menetelmien valinnalla otettiin huomioon molemmat näkökulmat.

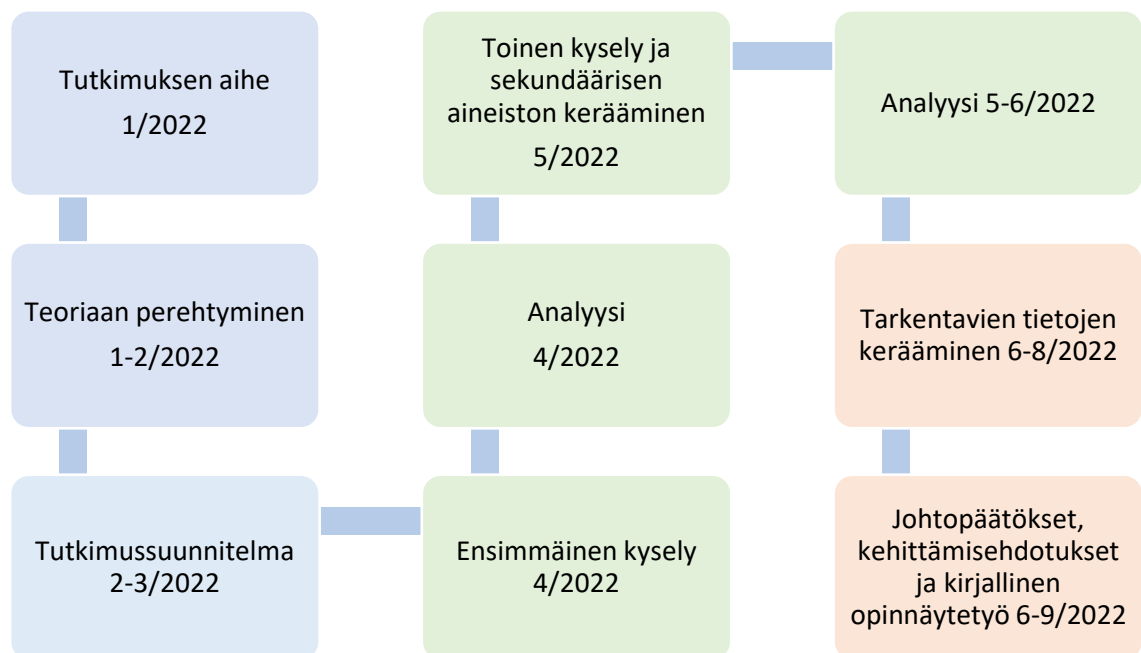
Tutkimus eteni kehittämistutkimuksen tapaan sykleittäin. Tutkimussuunnitelmassa on muotoiltu alustava suunnitelma tutkimuksen etenemiselle, mutta kehittämistutkimuksen mukaisesti suunnitelma tarkentui tarveanalyysin mukaisesti ja muutosten mahdollisuutta pidettiin avoinna saadun aineiston perusteella. Tutkimus toteutui ympäristössä, jota kehitettiin koko ajan.

7 Opinnäytetyön toteutus

7.1 Opinnäytetyön suunnittelu

Olin yhteydessä Keusoten perhekeskuspalveluihin erityisasiantuntijaan ja varhaisen tuen perhetyön esihenkilöön joulukuussa 2021 ja esitin halukkuuteni yhteistyöhön opinnäytetyön toteuttamisen osalta. Kohtaamispaikkatyö valikoitui aiheeksi jo ensimmäisissä keskusteluissa. Tammikuussa 2022 erityisasiantuntija tarjosi aihealueita, jotka hyödyttäisivät Keusoten kohtaamispaikkatyön koordinoitua. Yhteistyössä jäsensimme tarkemmin aiheen ja tutkimuskysymykset tammi-helmikuun 2022 aikana. Aiheen määritettyä tutkimus eteni teoriaan perehtymällä. Aihealue on verrattain uusi ja on samalla myös nopeasti kehittyvä. Tämän vuoksi tutkittavaa ilmiötä koskevat ajantasaiset lähteet löytyivät pääasiassa sähköisistä lähteistä. Teoriaan tutustumisen jälkeen tutkimus eteni tutkimussuunnitelman tekemiseen.

Tutkimussuunnitelma hyväksyttiin työelämäkumppanin ja Laurean toimesta 22.3.2022, jonka jälkeen Keusoten prosessien mukaisesti opinnäytetyölle haettiin tutkimuslupaa. 23.3.2022 tehtyyn hakemukseen tutkimusluvan myönsi kuntayhtymän johtaja Pirjo Laitinen-Parkkonen 30.3.2022. Opinnäytetyöprosessi ajoittui kokonaisuudessaan tammi-lokakuulle 2022 (kuvio 2).

Kuvio 2 Tutkimuksen eteneminen ja aikataulu

7.2 Tarveanalyysi

Kehittämistutkimuksen mukaisesti tutkimus alkoi tarveanalyysin tekemisellä, jolla pyrittiin avaamaan kehittämisen tarpeet, mahdollisuudet ja haasteet. Kehittämistutkimus on joustava tutkimus, jossa suunnitelma mukautuu tutkimuksen edetessä joustavasti tarpeiden mukaisesti (Pernaa 2013).

7.2.1 Tarveanalyysin aineisto

Tarveanalyysin tärkeimmät aineistot olivat Keusoten sisäiset ja hyvinvointialueen tasoiset kohtaamispaikkaorganisaation tuottamat materiaalit, kuten perhekeskuksen toimintasuunnitelma 2022-2025, vuosikello, tavoitteet ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma sekä osallisuusmateriaali. Tarveanalyysissä huomioitavia seikkoja tuli esille myös toimeksiantajan kanssa käydyissä keskusteluissa. Tarveanalyysiin vaikutti valmiin aineiston ja keskusteluiden lisäksi havainnointi Mäntsälän ja Pornaisten kohtaamispaikoissa, joissa tutkija työnsä puolesta vieraili säännöllisesti. Hyvinvointialueen paikallisen tiedon lisäksi tutkija selvitti kohtaamispaikkojen valtakunnallista tilannetta koskevaa tietopohjaa.

7.2.2 Tarveanalyysin tulokset

Keusoten perhekeskuksen toimintasuunnitelmaan on kirjattu painopisteiksi palveluiden vahvistaminen, monialaisuus ja verkostotyö. Varhaisen tuen palveluiden, ohjauksen ja osallisuuden vahvistaminen onkin kirjattu yhteiseksi tahtotilaksi. Kohtaamispaikkoja kuvataan toiminnalliseksi osaksi perhekeskusta ja palveluverkosta. Perhekeskuksen lähipalveluna kohtaamispaikkoja kehitetään ja se on kirjattu toimintasuunnitelmaan vuosille 2022-2025. Kohtaamispaikkojen resurssien ja toimintaedellytysten turvaaminen on määritelty perhekeskuksen sote-palveluiden, kuntien avoimen varhaiskasvatuksen ja hyvinvointi ja terveys -toiminnan, järjestöjen sekä seurakuntien yhteiseksi tehtäväksi. (Perhekeskuksen toimintasuunnitelma 2022-2025.)

Hyvinvointialueen kohtaamispaikat sijaitsevat keskenään hyvin erilaisissa kunnissa. Kohtaamispaikoista useat ovat toimineet jo ennen hyvinvointialueen tasoista kohtaamispaikkaverkosta, minkä kautta on tullut paikkakunnittain erilaisia toimintakulttuureja. Kuntien ja hyvinvointialueen välinen koordinaatio (kuviokuva 3) on luotu, toiminta on käynnistetty ja asiaan liittyen on ollut yhteistyötapaamisia niin kuntakohtaisesti kuin hyvinvointialueen tasoisessa kohtaamispaikkatyöryhmässäkin. (Illi-Lampio 2021.) Valtakunnallisesti on kehittämistyölle esteiksi tiedostettu eri toimijoiden yhteisten päämäärien puuttuminen, luottamuksen puute, kulttuuri- ja valtaerot sekä ongelmat johtamisessa, kommunikaatiossa tai aiemmassa yhteistyössä (THL 2021). Myös Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella on paikallisesti koettu tarpeelliseksi kiinnittää huomiota yhteisiin päämääriin ja toimintakulttuuriin, luottamukseen, yhdyspintoihin sekä toisten työn tuntemiseen (Illi-Lampio 2021).

Kuvio 3 Kohtaamispaikkojen koordinaatorakenne (Illi-Lampio 2021.)

Kirjallisuudesta varhaiselle tuelle löytyi useita määritelmiä ja valtakunnallisesti tulkintatapoja on useita. Keusoten materiaalista ei tutkimuksen aikana löytynyt käsitteelle selkeää paikallista määritelmää. Ennaltaehkäisevä työ on selkeämmin ennaltaehkäisevän lastensuojelun kautta määritelty ja lain mukaan kunnilla on vastuu ennaltaehkäisevästä toiminnasta (Lastensuojelulaki 13.4.2017/417 3a§). Keusotella varhaista tukea annetaan muun muassa varhaisen tuen perheohjaajien toimesta. Työ on sosiaalihuollon mukaista perhetyötä, johon asiakkaat saavat olla itse yhteydessä eikä palvelutarpeenarviota tarvita. Varhaisen tuen perheohjaajat ovat myös osa Keusoten liikkuvia lähipalveluita ja he ovat jalkautuneet muun muassa kohtaamispaikoihin. Varhaisen tuen jäsentyminen, konkretisoituminen ja juurtuminen sekä liikkuvien palveluiden vahvistaminen ovat hyvinvointialueella tavoitteena (Perhekeskuksen toimintasuunnitelma 2022-2025, Keusote 2022e.) Osaltaan Covid19 -poikkeusaika ja kohtaamispaikkojen sulut ovat aiheuttaneet taukoa, tapojen uudistamista ja uuden toiminnan viivästymistä. Tulevaisuudessa liikkuviin palveluihin ovat liittymässä muun muassa neuvolapsykologit ja asiakasohjaajat. (Varhaisen tuen perheohjaajien tiimi 17.3.2022.)

Hyvinvointialueen kohtaamispaikkoihin on nimetty kevään 2022 tavoitteiksi laadun arviointi, palautejärjestelmä, varhaisen tuen kehittäminen ja kuntakokeilut, prosessien kuvaaminen, viestinnän yhdenmukaistaminen sekä koulutusten järjestäminen. Syksyksi 2022 asetetut tavoitteet ovat toimintasuunnitelman tarkastus, varhaisen tuen kuntakokeilut, vanhemmuuden

tuen tarkastelua, parisuhde- ja eroauttaminen sekä koulutusten tuoman työtteen juurruttaminen arkeen. Palveluita tulisi miettiä asiakkaiden näkökulmasta. Palveluiden tulisi olla asiakkaan näkökulmasta saumattomassa yhteistyössä. Yhtenä keinona yhteensovittamiseksi voisi olla palveluohjaus. Palveluiden yhteensovittamista tulisi myös toiminnallisesti pohtia. (Illi-Lampio 2021.)

Keusotelle on kirjattu oma osallisuusohjelma vuosille 2020-2025. Osallisuus on yksi Keusoten strategiaan kirjatuista tavoitteista ja palvelulupauksessa sote-palveluita halutaan toteuttaa asukkaiden tarpeet ja näkemykset huomioon ottaen. Palvelulupaus ”*Saan laadukasta palvelua tarpeideni mukaisesti*” liittyy niin laatuun, saavutettavuuteen kuin saatavuuteenkin ja siinä korostuu kuuleminen ja kohtaaminen. Osallisuudessa on neljä osa-aluetta: tiedonsaanti, toiminta, suunnittelu ja päätöksenteko. Osallisuus on yhteistä niin Keusoten, alueen asukkaiden kuin myös alueen kuntien ja sidosryhmienkin kanssa. (Keusote 2019.)

Kunnat ovat lähteneet mukaan eritahtisesti kohtaamispaikkatyöhön hyvinvointialueen sisällä ja viimeinen kohtaamispaikka on vasta käynnistymässä. Yhdenmukainen kohtaamispaikkatyö onkin hyvinvointialueella vasta aluillaan. Kaikkien yhteinen sitoutuminen toimintaan on merkityksellistä, jotta yhteiskehittäminen mahdollistuu. Jotta hyvinvointialueen kohtaamispaikkatyö olisi laadukasta ja alueen asukkaille tasavertaista, on tärkeää löytää yhteiset tavoitteet. Tarveanalyysin mukaan tutkimus onkin ajankohtainen ja tarpeellinen. Tarveanalyysi ei muuttanut asetettuja tutkimuskysymyksiä. Sen sijaan tarveanalyysin perusteella selkeytyi, että tutkimuksen aineisto kerätään kahdella sähköisellä kyselyllä ja jo tuotetulla aineistolla. Myös kyselyn sisältö jäsenyi analyysin perusteella.

7.3 Opinnäytetyön aineistojen kerääminen

Aineistoa kerätessä tutkimusta tehdessä, on kyseessä primaariaineisto. Primaariaineiston lisäksi osa aineistosta voi olla myös jo aiemmin tuotettua, sekundääristä aineistoa, jota hyödynnetään sellaisenaan. (Kananen 2017, 82-83.) Opinnäytetyössä käytettiin sekundääristä aineistoa kuntien ja Keusoten materiaalien osalta tarveanalyysiin ja asiakkaiden huomioimiseen. Primaaria aineistoa kerättiin kyselylomakkeilla. Kehittämistutkimuksen ja laadullisen tutkimuksen mukaisesti aineiston kerääminen ja analyysi vuorottelivat. Tiedonkeruu-analyysisyklejä voi kehittämissä tutkimuksissa olla useita ja tutkimuksessa voidaan käyttää useita eri tapoja aineiston keräämiseksi (Kananen 2014, 99). Tarveanalyysin perusteella kyselyt muodostuivat lopulliseen muotoonsa. Kyselyt kattoivat kaikki alueen kohtaamispaikkatyöryhmissä työskentelevät henkilöt.

7.3.1 Sähköiset kyselyt

Laadullisessa tutkimuksessa ei tavanomaisesti suoriteta otantaa, vaan aineistoa kerätään ilmiön kannalta olennaisilta henkilöiltä, jotka tuntevat tutkittavan ilmiön. Kirjallisuus nostaa

tyypillisimmiksi aineistonkeruutavoiksi laadullisessa tutkimuksessa teemahaastattelut ja kyselyt, joissa on avoimia kysymyksiä. (Kananen 2017, 89, 126) Tutkimuksen alue oli laaja, usean eri työryhmän kattava kokonaisuus kuuden kunnan alueelta. Jotta aineistosta oli mahdollisuus löytää vastauksia tutkimuskysymyksiin, tuli kiinnittää huomiota aineiston keräämisen tapaan. Ilman otantaa tapahtuneet teemahaastattelut olisivat olleet aineistona suuri ja oleellisen tiedon löytäminen olisi voinut muodostua haastavaksi. Teemahaastatteluiden tuoma hyöty ei olisi ollut siis riittävä.

Kyselyn etuja on runsaasti. Kyselyllä on mahdollisuus ottaa tutkimukseen mukaan laaja kohde-ryhmä, jolloin otantaa ei tarvitse välttämättä tehdä. Kyselyssä kysymyksiä voi olla myös teemahaastattelua enemmän, jolloin tutkimukseen saadaan otettua mukaan tutkimuskysymyksiä tukevia kysymyksiä laajemmin. Muita kyselyn etuja on, että vastaajilta kuluu vähemmän aikaa vastaamiseen eikä vastaaminen ole sidottu aikaan tai paikkaan. Haastatteluissa tutkija on läsnä ja saattaa tahattomasti vaikuttaa vastauksiin äänenpainollaan tai eleillään. Kyselyssä tätä riskiä ei ole, kun tutkija ei ole läsnä. Kyselyä laadittaessa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota useisiin seikkoihin, jotta kysely mahdollistaa laadukkaan aineiston. Huomioitavia asioita ovat esimerkiksi kyselyn selkeys, ulkoasu ja pituus. Vallin mukaan viisi sivua on kyselyn maksimi pituus, jotta vastaajien mielenkiinto säilyy. (Valli 2015, 43-44.)

1.4.2022 lähetettiin jokaisen alueen kunnan nimetyille vastuuhenkilöille sähköpostilla kysely (Liite 1). Nimettyjen vastuuhenkilöiden nimet tutkija sai kohtaamispaikkatyön koordinaatiokaaviosta. Hyvinvointialueella on yhteensä 10 kuntien nimeämää vastuuhenkilöä, yhdestä kolmeen jokaista kuntaa kohden. Lyhyellä sähköpostikyselyllä kartoitettiin kohtaamispaikkatyöryhmien ja asiakastyötä tekevien kokoonpanoa sekä yhteystietoja seuraavaa kyselyä varten. Nimeä ja sähköpostitietoa tutkija tarvitsi sähköisen kyselyn lähettämiseksi. Vastaus tuli kaikista kunnista Pornaista lukuun ottamatta, josta tarvittavat tiedot olivat tutkijalla jo ennakotietona. Nurmijärven osalta ei henkilöiden nimiä tai yhteystietoja saatu, vaan ainoastaan ammattinimikkeet, joilla työntekijät työskentelevät.

9.5.2022 lähetettiin sähköpostilla kolmisivuinen sähköinen kysely kaikille kohtaamispaikkatyöryhmiin nimetyille ja asiakastyössä mukana oleville (Liite 2). Yhteensä kysely lähti suoraan 48 henkilölle. Nurmijärven osalta kysely lähetettiin nimetyille vastuuhenkilölle, jolta toivottiin viestin välittämistä asianosaisille. Kaikkiaan hyvinvointialueella on 53 henkilöä nimetty kohtaamispaikkojen työryhmiin tai jotka työskentelevät asiakastyössä kohtaamispaikoissa. Myös tutkija on nimetty kahden kunnan työryhmään, mutta tutkijan roolin selkeyttämiseksi ja tutkimuksen eettisyyden lisäämiseksi, tutkija ei itse vastannut kyselyyn.

Kysely toteutui Google Forms -alustalla. Vastausaikaa kyselylle oli alkuun kaksi viikkoa. Kyselyn vastausaikaa jatkettiin viikolla. Vastauksia tuli 16 kappaletta, jolloin vastausprosentti on 30%. Tietoon tuli, että joissain työryhmissä oli täytetty lomake useamman henkilön

yhteistyössä, jolloin vastausten kattavuus on laskennallista määrää suurempi. Kysely koostui kolmesta osiosta. Ensimmäisessä kartoitettiin taustatietoja, toisessa osiossa kyselyssä kartoitettiin kohtaamispaikkatyön tämänhetkistä tilannetta ja kolmannessa osiossa keskityttiin kehittämisen tarpeisiin ja toiveisiin.

7.3.2 Sekundäärinen aineisto asiakkaiden osallisuudesta

Tutkimuksen aikana tuli esille hyvinvointialueella kootut kaksi aineistoa asiakasnäkökulmasta. Tutkimukseen aineistot otettiin mukaan sekundäärisenä aineistona asiakkaiden äänen esiin tuomiseksi, koska aineistot olivat ajantasaisia, vuoden 2022 alussa tehtyjä. Asiakkaiden määrä hyvinvointialueen kohtaamispaikoissa on suuri, joten tutkimukseen ei voitu ottaa koko asiakaskunnan otantaa. Keusoten tavoitteena on käyttää tutkimusta palvelumuotoilun pohjana. Oleellista on tarjota palvelua asiakkaiden todellisiin tarpeisiin. Tämän vuoksi asiakkaiden osallistaminen oli tutkimuksessa merkittävää, vaikkakin aineisto supistettiin sekundääriseen aineistoon.

7.3.3 Havainnointi

Paalumäen ja Vähämäen mukaan tutkijat, jotka ovat suorassa yhteydessä tutkittavaan kohteeseen, tekevät havainnointia. Havainnointia tapahtuu aina läsnä ollessa, mutta tieteellisessä havainnoinnissa on kyse systemaattisesta tietojen keruusta. Havainnoinnin hyötynä voidaan pitää sitä, että tutkija näkee todellisia tilanteita ja niiden asiayhteyksiä. (Puusa&Juuti 2020, 131-132.) Tässä tutkimuksessa havainnointia on käytetty muun aineistonkeruun tukena pääasiallisen aineiston koostuessa kyselyistä ja aiemmin tuotetusta aineistosta. Tutkijana olen ollut kahden kohtaamispaikan (Mäntsälä ja Pornainen) arjessa mukana osana omaa työtäni. Tällöin tutkijana olen osallinen tutkittavasta ilmiöstä. Havainnoiduista tilanteista olen tutkijana tehnyt muistiinpanoja.

7.4 Aineistojen analysointi

Tutkimuksen aineisto koostui jo aiemmin koostetuista dokumenteista ja tutkimuksen aikana toteutuneista kyselyistä. Saatuun aineistoon tutkija tutustui huolella ja muodosti kokonaiskuvan. Laadullisessa- ja kehittämistutkimuksessa aineiston keruu ja analyysivaiheet ovat osaltaan päällekkäisiä vaiheita ja etenee sykleittäin, kun saatujen vastausten perusteella muokataan seuraavia kyselyn kysymyksiä (Kylmä& Juvakka 2014, 110).

Sähköisten kyselyiden vastaukset ovat jo valmiina kirjallisessa muodossa eikä niitä tarvitse siinä litteillä litteroida. Sekä primaarinen että sekundäärinen aineisto kuitenkin koottiin yhteen samaan muotoon. Tutustumisen jälkeen aineistosta poimittiin tarvittavat tiedot tutkimuksen eteenpäin viemiseksi. Yhtä lailla havainnoinnista on oleellista nostaa analyysiin kaikki

oleellinen tieto, kuten mistä tahansa muustakin aineistonkeruutavasta. Havainnointiaineiston analyysissä käytetään tukena havainnoista tehtyjä muistiinpanoja. (Puusa&Juuti 2020, 136-137.)

Sisällönanalyysin tavoitteena on muodostaa tietoa tutkittavasta kohteesta saadun aineiston perusteella. Sisällönanalyysi on lähtöisin määrällisestä tutkimuksesta, mutta palvelee nykyisin niin laadullista kuin määrällistäkin tutkimusta. Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset ohjaavat analyysiä. Kaikkea ei siis tarvitse analysoida, vaan aineistolla pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin. (Kylmä& Juvakka 2014, 112-113.) Aineiston analyysin tarkoitus on kuvailla, tulkita ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. Tutkijan tehtävä on käydä riittävässä laajuudessa aineistoa läpi. Tarkastelua tapahtuu myös aineiston kerääntyessä useassa eri ajanjaksossa. (Puusa&Juuti 2020, 143, 151.) Tässä tutkimuksessa aineistoanalyysiksi on valikoitunut teorialähtöinen lähestymistapa, jossa aineistoa on pyritty tarkastelemaan ilman aiempaa teorialähtöistä ajattelua. Aineisto on pilkottu osiin yksityiskohtaisempaa tarkastelua varten. Alkuperäisiä ilmaisuja on ensin pelkistetty, jonka jälkeen niitä on ryhmitelty samankaltaisuuksien mukaan. Analysoinnin jälkeen tutkimustulokset on tulkittu. Alla on kuvattu esimerkkinä analysoinnin vaiheet kyselyn kysymyksestä liittyen kohtaamispaikan paikallisiin tavoitteisiin (Taulukko 1).

Taulukko 2 Analyysin vaiheet

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Ryhmittely
<i>”Saada yhteistyössä sovittava ja kehitettävä toiminta pyörimään ja mukaan tarvittava määrä vapaaehtoisia toimijoita sekä tekijöitä. Toimivien tapojen luominen viestintään.”</i>	yhteiset rakenteet toiminnan sujuvuus henkilöresurssit viestintä	toimintaa mahdollistavat tavoitteet
<i>”Asiakkaille mahdollisuus tavata eri toimijoita mahdollisimman matalalla kynnyksellä kohtaamispaikassa”</i>	matalan kynnyksen palvelu kohtaaminen saavutettavuus	asiakastyön tavoitteet

8 Kyselyaineiston analyysin tulokset

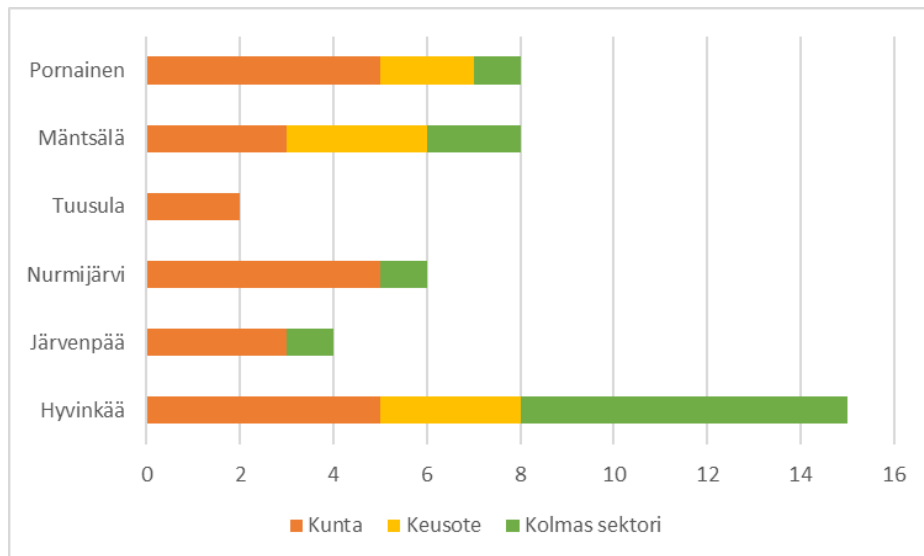
Luku 8.1 käsittää kuntien nimetyille vastuuhenkilöille lähetetyn kyselyn tulokset. Luvusta 8.2 eteenpäin tulokset ovat kohtaamispaikkaryhmiin nimetyiltä henkilöiltä, joihin kuuluvat myös vastuuhenkilöt.

8.1 Kohtaamispaikkatyöryhmät

Kuntien nimetyissä kohtaamispaikkatyöryhmissä on suurta vaihtelua (Kuvio 4). Hyvinkään kohtaamispaikkatyöryhmä on vastausten mukaan suurin. Työryhmään on nimetty kaikkiaan 15 henkilöä, joista noin puolet ovat kolmannesta sektorista. Kyselyssä Tuusulaan nimettiin ainoastaan kaksi henkilöä työryhmään. Vastauksessa Järvenpään työryhmän todettiin olevan pieni neljällä jäsenellä. Järvenpään työryhmän kerrottiin olevan vielä kehittymässä. Vastauksissa tuli ilmi, että kokoonpanoja ollaan kehittämässä laajemminkin alueella. Tällä hetkellä kuntasektorin toimijoista 70 % ovat varhaiskasvatuksen työntekijöitä. Muita kuntasektorin työntekijöitä on mm. liikunta-, nuoriso- ja maahanmuuttajapalveluista. Kolmannen sektorin työntekijät ovat suureksi osaksi evankelis-luterilaisista seurakunnista. Lisäksi edustajia on Mannerheimin lastensuojeluliitosta, taidekeskuksesta ja Hyvinkään yhdistykset ry:stä.

Nimettynä kohtaamispaikkana on Järvenpäässä perhetalo Joutsikki. Nurmijärvellä kohtaamispaikkaa oltiin vastaushetkellä vasta käynnistämässä. Suunnitteilla oli toiminnan aloittaminen

1.8.2022 Klaukkalassa avoimessa päiväkodissa. Mäntsälässä, Pornaisissa, Hyvinkäällä ja Tuusulassa kohtaamispaikka toimii avoimessa päiväkodissa.

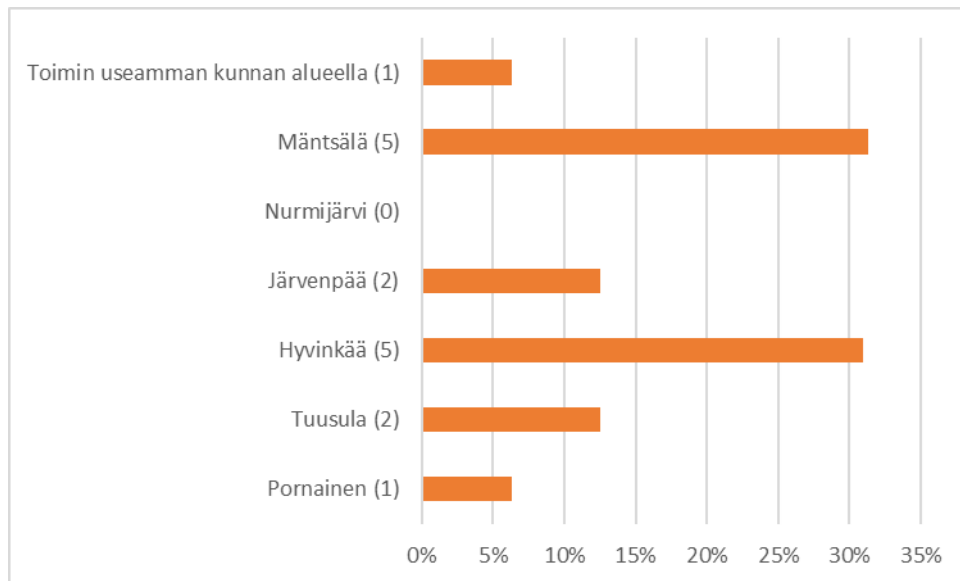

Kuvio 4 Kohtaamispaikkatyöryhmiin nimettyjen jäsenten edustamat tahot

Useimmissa kohtaamispaikassa on 1-2 nimettyä työntekijää, jotka toimivat avoimen päiväkodin työntekijöinä. Ainoastaan Järvenpäässä on poikkeava tapa, jossa asiakastyötä tekee viisi lapsiperheiden hyvinvoinninhajaaja, jotka ovat kohtaamispaikassa vuoropäivinä yksi kerrallaan.

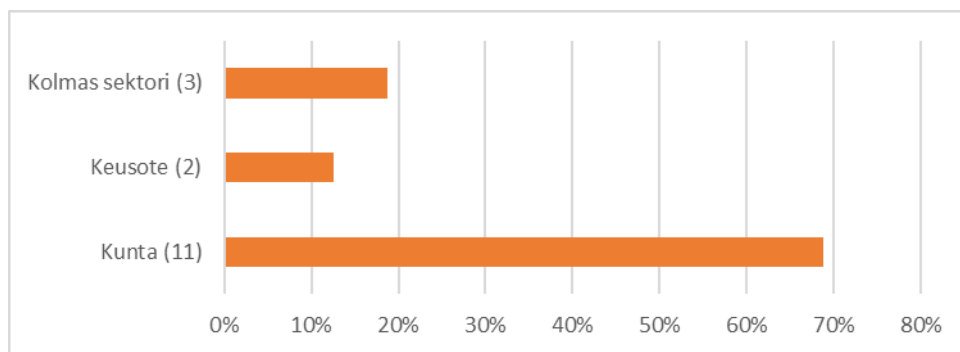
8.2 Kohtaamispaikkatyössä mukana olevien taustatiedot

Mäntsälän ja Hyvinkään kohtaamispaikkojen edustajilta tuli kummastakin viisi vastausta. Tuusulasta ja Järvenpäästä vastauksia tuli kaksi. Pornaisista tuli yksi vastaus ja Nurmijärveltä ei kyselyyn vastauksia saapunut lainkaan. Yksi vastaajista toimii useamman kunnan alueella eri kohtaamispaikoissa (kuvio 5).

Kuvio 5 Vastaajien jakautuminen edustamiensa kuntien mukaan, (n=16)

Vastaajista selvä enemmistö edusti kuntasektoria (Kuvio 6). Kuntasektorin vastaukset olivat suhteessa kuntien työntekijöiden määrään kohtaamispaikkatyöryhmissä sekä asiakastyössä. Kuntasektorin toimijoita on ryhmissä ja asiakastyössä 64% ja kuntasektorin vastauksia tuli 69%.

Kuvio 6 Vastaajien edustama taho (n=16)

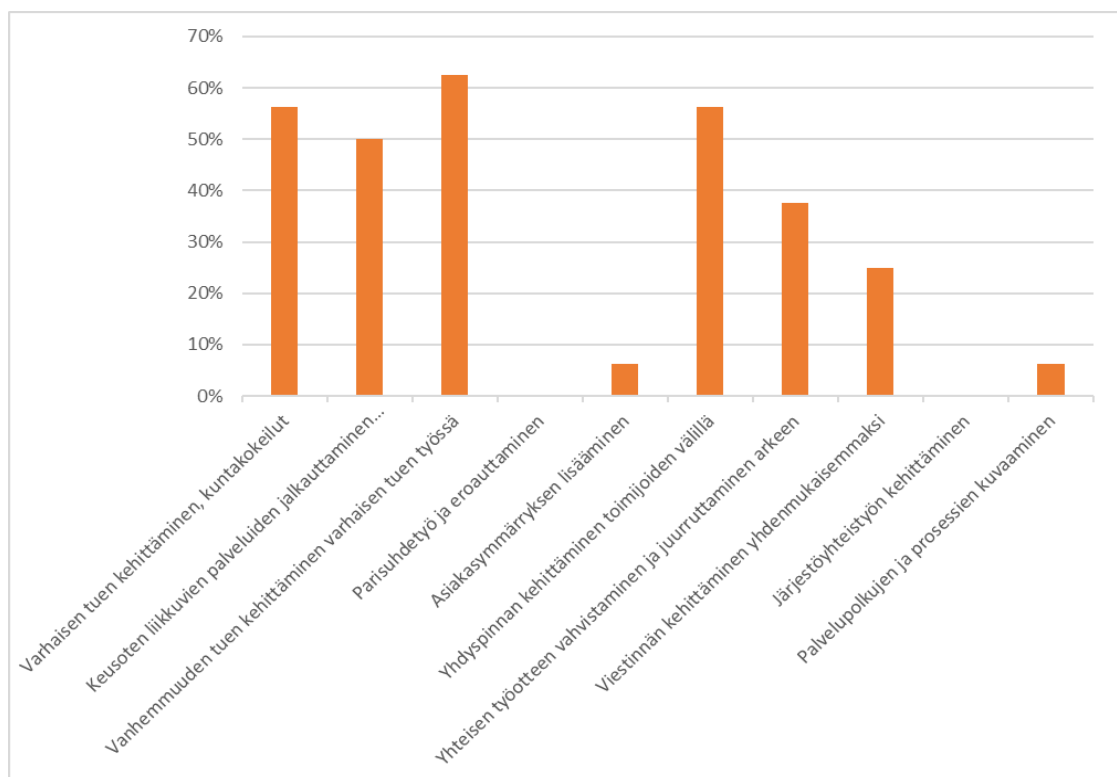
8.3 Kohtaamispaikkatyön nykyhetken arviointi

8.3.1 Hyvinvointialueen tasoiset tavoitteet

Kohtaamispaikkatyöhön on tehty hyvinvointialueen tasoisesti vuosikellona tavoitteet sekä vuodelle 2022 että pidemmälle aikavälille 2022-2025. Kyselyssä nostettiin nimetyt tavoitteet monivalintakysymykseksi. Vastaajia pyydettiin nimeämään heille kolme tärkeintä hyvinvointialueen tasoista tavoitetta (Kuvio 7).

Vastauksissa oli vähäistä hajontaa kuntien tai vastaajien organisaatioiden mukaan. Tärkeimmiksi tavoitteiksi nousivat 1) vanhemmuuden tuen kehittäminen varhaisen tuen työssä, 2) varhaisen tuen kehittäminen ja kuntakokeilut, 3) yhdyspintojen kehittäminen toimijoiden välillä sekä 4) Keusoten liikkuvien palveluiden jalkauttaminen kohtaamispaikkoihin.

Hyvinkäällä Keusoten palveluiden jalkauttaminen nousi tärkeimmäksi tavoitteeksi. Mäntsälässä varhaisen tuen kehittäminen ja kuntakokeilut nousi vastaavasti tärkeimmäksi tavoitteeksi. Muiden kuntien osalta vastausmäärä oli liian pieni vertailun tekemiseksi. Kuntaorganisaatiosta vastanneiden tärkeimmiksi tavoitteiksi nousivat niin ikään varhaisen tuen kehittäminen ja kuntakokeilut sekä Keusoten liikkuvien palveluiden jalkauttaminen.

Kuvio 7 Hyvinvointialueen tasoiset tärkeimmät tavoitteet (n=16)

8.3.2 Kohtaamispaikkojen kuntakohtaiset tavoitteet

Kohtaamispaikkojen kuntakohtaisia tavoitteita kysyttiin avoimella kysymyksellä (N=14). Vastauksissa kuntakohtaiset tavoitteet jakautuivat toimintaa mahdollistaviin tavoitteisiin ja asiakastyön tavoitteisiin. Ennaltaehkäisevä näkökulma, varhainen työ ja kynnyksetön palvelu tulivat lähes kaikissa vastauksissa esille.

Toimintaa mahdollistavia tavoitteita oli vapaaehtoisten ja muiden toimijoiden saaminen koon. Erityisesti yhteistyö neuvolaan nostettiin esille. Yhdyspintojen toimivuus ja eri toimijoiden saapuminen kohtaamispaikkaan asiakkaiden näkökulmasta kynnyksettömästi toistui

vastauksissa. Vastauksissa tavoitteeksi nimettiin niin yhdessä sovittujen toimintatapojen käynnistyminen kuin jo hyvien vanhojen tapojen edelleen kehittäminen. Kolmantena mahdollistavana asiana nousi esille viestintä. Viestinnän tavoitteet olivat sekä toimijoiden keskinäisiä että asiakkaille tiedottamista. Viestinnässä säännöllisyys ja toimivien tapojen löytyminen nostettiin esille.

”Saada yhteistyössä sovittava ja kehitettävä toiminta pyörimään ja mukaan tarvittava määrä vapaaehtoisia toimijoita sekä tekijöitä. Toimivien tapojen luominen viestintään.”

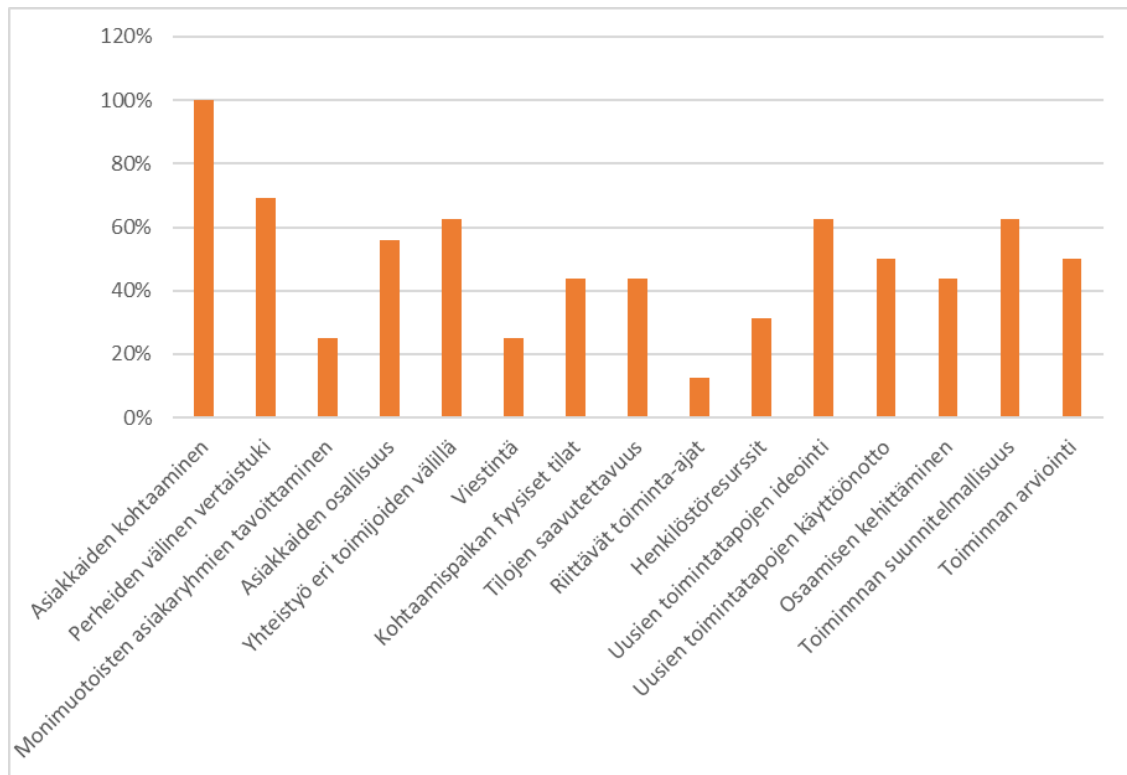
Asiakastyön tavoitteita olivat asiakkaiden osallisuus ja palautejärjestelmän kehittäminen. Asiakastyön tavoitteina oli tukea kotona lapsia hoitavia perheitä kasvatustyössään, lapsille vuorovaikutustilanteiden ja elämysten mahdollistaminen sekä vanhemmille vertaistuen onnistuminen. Yksittäisenä asiakasryhmänä nousi esille maahanmuuttajien saaminen palveluiden piiriin.

”Asiakkaalle mahdollisuus tavata eri toimijoita mahdollisimman matalalla kynnyksellä kohtaamispaikassa.”

8.3.3 Kuntakohtaisten kohtaamispaikkojen tämänhetkiset vahvuudet

Kohtaamispaikkojen nykyisiä vahvuuksia kartoitettiin kyselyssä monivalintakysymyksellä. Vastaajat saivat arvionsa mukaan valita niin monta sopivaa vahvuutta kuin halusivat. Vastausvaihtoehdot luotiin Lastensuojelun Keskusliiton Perheet Keskiöön! -hankkeen arviointimateriaalin sekä hyvinvointialueen kohtaamispaikkatyön toimintasuunnitelman ja tavoitteiden pohjalta.

Vastaajista kaikki arvioivat, että kohtaamispaikkatyön vahvuus on tällä hetkellä asiakkaiden kohtaamisessa (Kuvio 8). Yli puolet vastaajista piti vahvuutena kohtaamispaikassa tapahtuvaa vertaistukea, asiakkaiden osallisuutta, yhteistyötä eri toimijoiden välillä, uusien toimintamallien ideointia ja toiminnan suunnitelmallisuutta. Vähäisin tyytyväisyys oli toiminta-aikojen riittävyyteen ja monimuotoisten asiakasryhmien saavuttamiseen.

Kuvio 8 Kohtaamispaikkojen vahvuudet (n=16)

8.3.4 Hyvinvointialueen tasoiset vahvuudet

Kohtaamispaikkatyön hyvinvointialueen tasoisia vahvuuksia kysyttiin avoimella kysymyksellä. Vastauksissa (N=14) esiin nousi vertaistuen merkitys, verkostoituminen, tiedon vaihtaminen ja muiden kokemuksista oppiminen. Hyvinvointialueen yhteistä työtettä pidettiin matalan kynnyksen palveluiden mahdollistajana. Vahvuuksiksi nimettiin myös nimetty työryhmä sekä Keusoten erityisasiantuntija Mirva Illi-Lampion tuki. Järjestettyjä koulutuksia ja tapaamisia pidettiin vahvuutena ja erityisesti käynnistämisvaiheessa vahva tuki pidettiin merkittävänä.

”Kohtaamispaikkamme palvelee paikallisesti, mutta laajat verkostot mahdollistavat tiedonvaihdon koko hyvinvointialueella.”

”Paljon vanhaa ja hyvää eri toimijoiden yhteistä toimintaa on ollut jo ennen hyvinvointialuetakin. Jatketaan ja jatkokehitetään yhteistä toimintaa. Kohtaamispaikka on kaikkien yhteinen ’työareena’.”

8.4 Kohtaamispaikkojen muutostarve

8.4.1 Kuntatasoiset muutostarpeet

Muutostarpeita selvitettiin kyselyssä avoimilla kysymyksillä. Kuntatasoisia muutostarpeita kysyttäessä aihetta alustettiin kohtaamispaikkojen ennaltaehkäisevän työn tavoitteen

avaamisella. Kohtaamispaikkojen tavoitteeksi on valtakunnallisesti nimetty ennaltaehkäisevä työ. Myös hyvinvointialueen aloittaessa toimintaansa, kuntatasolla tulee vahvistumaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ. Kaksi vastaajista koki, että muutostarpeiden arvioiminen on haastavaa, koska kohtaamispaikkatyö on vasta alussa. Vastaukset (N=16) olivat kuitenkin kaikkiaan laajoja ja muutostarpeita nousi vastauksissa esille laajasti. Kaksi teemaa nousi vastauksissa määrällisesti muita suuremmaksi. Kohtaamispaikkatyöhön koettiin tarvitsevan enemmän resursseja ja yhteistyöhön tulisi kiinnittää huomiota.

Resursseihin liittyviä muutostarpeita oli vastaajien mukaan tarve toimijoiden lisääntymisestä. Eri toimijoista esille tulivat vapaaehtoiset, riittävät työntekijäresurssit sekä työntekijöiden suunnitelmallinen jalkautuminen sosiaali- ja terveystalvetaista. Resursseihin tilojen ja toiminta-aikojen osalta toivottiin myös lisäästä. Vastauksissa toiminta-aikojen lisääntyminen ja tilojen kasvattaminen mahdollistaisi asiakkaiden auttamisen mahdollisimman varhain.

Yhteistyön tarpeesta nostettiin esille kuntasektorin työntekijöiden ammattipätevyyden tunnistamisen tarve. Pätevyyttä toivottiin vahvistettavan sosiaali- ja terveystalvetaisten toimesta. Yhdyspintojen tunnistamista ja yhteistyön lisäämistä neuvolaan ja varhaiskasvatukseen toivottiin lisää. Myös muiden sosiaali- ja terveystalvetaisten kanssa toivottiin yhteistyötä keusoten sitoutumisella, työntekijöiden jalkautumisella ja moniammatillisella yhteistyöllä. Konkreettinen muutostarve tuotiin esille toiveena, että kuntakohtaisissa kohtaamispaikkatyöryhmissä olisi kaikki kohtaamispaikkatoiminnassa mukana olevat kutsuttuina, jotta yhteinen ymmärrys ja työnkuvat tulisivat tutuiksi. Yhteistyötä ja ymmärrystä toivottiin lisääntyväksi, jotta asiakkaiden ohjaaminen oikeisiin palveluihin olisi sujuvaa ja jotta oikeat palvelut löytyisivät. Yhteistyötä myös asiakkaiden kanssa tuotiin esille asiakkaiden osallisuuden lisäämisellä.

Resurssien ja yhteistyön lisäksi muutostarpeiksi nousi vastauksissa kulttuurin ja ajattelutavan muutoksen tarve, jotta kehittäminen olisi mahdollista.

”Yhdessä sovittujen suunnitelmien ja toimintatapojen mukaisesti toteutettua matalan kynnyksen toimintaa, jossa jokaisella toimijalla olisi mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja selkeät toimintatavat kuhunkin tilanteeseen.”

”Tulisi tarkastella miten ehkäisevät työ onnistuu ja miten sitä voisi kehittää. On vaikeaa kehittää jos ei nähdä muutostarpeita. Meidän työ muuttuu ja on osattava auttaa ja tukea asiakkaita laajemmin. Ei voi enää sanoa että tämä työ ei kuulu minulle. Toisinaan on ahdistavaa kun ei päästä eteenpäin ja syytellään toisia. Oisi parempi etsiä voimavaroja ja kehittää niitä vasten. Negatiivisuudella ja vanhojen muistelulla ei päästä eteenpäin. Ruohonjuuri tasolta on vaikea vaikuttaa negatiivisuuteen ja tai negatiivisiin ihmisiin. Positiivinen suhtautuminen asuttaa ainakin itseäni innostumaan uudesta, oma työkin on uuden edessä.”

Muutostarpeita vastauksissa tuotiin edellä mainittujen lisäksi esille matalan kynnyksen palvelun korostamisella ja eri asiakastyhmien tavoittaminen. Konkreettisenä muutosehdotuksena mainittiin yhdessä vastauksessa perhevalmennusten siirtäminen kohtaamispaikkaan. Kohtaamispaikkojen laajentamista myös muille ikäryhmille toivottiin.

8.4.2 Hyvinvointialueen tasoiset muutostarpeet

Kyselyssä kysyttiin vastaajien mielipidettä, kuinka kohtaamispaikkatyötä tulisi kehittää hyvinvointialueen tasoisesti seuraavan vuoden aikana, jotta ennaltaehkäisevä suunta toteutuisi. Vastauksissa (N=16) näkyi, samoin kuin muutostarpeissa, resurssien ja yhteistyön teemat sekä ajattelutavan muutoksen tarve.

Keusotelta toivottiin ymmärrystä kuntia kohtaan tilojen ja henkilöstön resursseista, yhteydenpidon vahvistamista Keusoten suunnasta kuntaan ja työntekijöiden jalkautumisen säännöllisyyttä. Toisaalta alueellisten erojen ja tarpeiden ymmärtämistä ja kuntien jo olemassa olevien hyvien käytäntöjen vahvistamista toivottiin. Toisaalta vastauksissa toistui toive yhdenmukaisista ratkaisuista koko hyvinvointialueelle ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Yhdessä vastauksessa tuotiin esille ajatus, että kohtaamispaikkojen tulisi olla yhden organisaation alla, jotta ennaltaehkäisevien palveluiden yhdenvertaisuus toteutuisi. Yhteistyön ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi toivottiin koordinoitua ja hyvien käytäntöjen jakamista. Myös toteuttamiseen toivottiin yhdessä vastauksessa nopeutta.

”Hyvät käytännöt jakoon ja ammattimaista koordinoitua vaaditaan! Olemme mukana myös koko valtakunnan kattavassa kohtaamispaikkaverkostossa, jossa tarjolla monenlaista mallia.”

”Meidän kaikkien pitäisi sitoutua yhteisiin tavoitteisiin ja katsoa eteenpäin. Kaikkien tulee tarkastella tehtäviä, sekä yhteistyötä muiden kanssa. Ei voi ajatella, että vain muiden tehtävät muuttuvat, myös itse pitää tuoda osansa muutostyöhön. Kaikki palvelut painottavat ehkäisevää työtä, se kuuluu kaikille. Mutta ei toteudu vielä kaikkienensa käytännössä. On vaan uskallettava ottaa askeleita ehkäisevän työn suuntaan.”

Asiakastyön näkökulmasta kehittämistarpeiksi tuotiin esille toiminnan matala kynnyks, vertaistuki ja tiedottaminen sekä asiakkaiden osallisuus muun muassa kyselyin ja ryhmiä suunniteltaessa, jotta palvelut kohdentuisivat asiakkaiden tarpeisiin. Myös monialaisen yhteistyön kehittämistä, yhdyspintojen ja palveluohjauksen selkeyttä toivottiin. Prosessikuvaus tuotiin konkreettisenä asiana esille.

8.4.3 Työnkuvien kehittämistarpeet

Kyselyssä kysyttiin mitä vaatimuksia ennaltaehkäisevän työn toteutuminen tuo työnkuviin ja kuinka työnkuvia tulisi kehittää. Vastaajista (N=16) kaksi koki, ettei heidän työnkuvissaan ole tarvetta muutokselle ja yksi vastaajista arvioi, että Keusoten työntekijöiden työnkuviissa on suurempi tarve muutokselle, kuin vastaajalla itsellään. Kohtaamispaikkatyöntekijöiden työnkuva arvioitiin jo valmiiksi ennaltaehkäiseväksi.

13 vastauksessa oli konkreetteja ehdotuksia työnkuvien kehittämiseksi. Kuntien työntekijöiden resurssia toivottiin lisää. Kahdessa vastauksessa toivottiin, että työntekijät saisivat keskittyä perustehtäväänsä ja ettei tehtävänkuva olisi liian laaja. Yhdessä vastauksessa työaikaa toivottiin järjestävän yhteisiin tapaamisiin kohtaamispaikassa toimijoiden välillä. Yhdessä vastauksessa todettiin, että resurssipulaa käytetään usein syynä, mutta työtöteessä tulisi tapahtua muutos kohti innokkuutta ja aktiivisuutta. Vastaaja vertasi Covid19 -poikkeusolojen alkuun, jolloin aktiivisuutta, yhdessä kehittämistä ja yli sektoreiden tapahtuvaa yhteistyötä oli toteutunut.

Työaikaan esitettyjä muutosehdotuksia oli työajan joustaminen sekä ilta- ja viikonlopputyön mahdollistaminen. Tila- ja henkilöstöresurssia kuluu tällä hetkellä kohtaamispaikassa kerhotoimintaan. Yksi vastaaja toivoi, että tulevaisuudessa tilat ja työntekijät olisivat kohtaamispaikan käytössä.

Työntekijöiden koulutustaustaan ja lisäkoulutuksiin tuli vastauksia eniten. Kohtaamispaikan työntekijöistä mainittiin nimikkeinä lastenhoitajat ja sosionomit. Kohtaamispaikkojen esimiehiltä toivottiin keskinäistä yhteistyötä, jotta työnkuvat olisivat hyvinvointialueella yhdenmukaiset. Pätevän henkilökunnan rekrytointia pidettiin tärkeänä. Työntekijöiden rekrytointivaiheessa vastaajat toivoivat huomioitavan työntekijän sopivuuden ennaltaehkäisevään työhön. Työntekijän tarpeellisiksi taidoiksi nimettiin uskallus ja taito ohjata asiakasta, tunnistaa asiakkaan tarpeet ja vallitsevat ilmiöt sekä taito ohjata asiakasta palveluihin. Myös asiakkaan mukana olo prosessissa nähtiin tärkeäksi. Kouluttautumista toivottiin ilmiöiden ja asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen ja olemassa olevien palveluiden tiedon lisääntymiseen. Kaikille toivottiin asenteeksi toisten arvostusta, yhdessä kehittämistä ja avointa vuorovaikutusta.

”Työnkuvaa voi muokata, mutta ammattipätevyyttä ei niinkään. Eli esimerkiksi en voi toimia terveydenhoitajan ammattilaisena, vaan omassa ammatissani.”

”...toivoisin sitä samaa ”hullua heittäytymistä” ja poikkisektorista yhteistyötä, kuin oli koronan alussa... silloin ei tuijoteltu titteleitä, vaan puhallettiin aidosti yhteen hiileen...”

8.4.4 Työntekijän rooli ennaltaehkäisevän työn edistäjänä

Omasta roolista vastaajat (N=16) toivat toistuvasti esille asiakkaan kohtaamisen ja dialogisuuden sekä ennaltaehkäisevän työtteen. Myös omaa aktiivista työtettä tuotiin esille. Aktiivisuus tuli esille oman tiedon lisäämisenä, verkostoitumisena ja koulutuksiin osallistumisena. Yhteistyötä muiden tahojen kanssa korostettiin. Ennaltaehkäisevää työtä tuotiin esille niin asiakkaan kohtaamisena, mutta myös puheeksi ottona, vertaistukena, ryhminä kuin myös palveluohjauksena.

Vastauksissa tuotiin myös esille työntekijöiden tukemista, tiedottamista ja olemassa olevien palveluiden vahvistamista. Yhteiseen kehittämiseen osallistuminen tuotiin myös esille. Kolmannen sektorin edustaja toi esille, että rooli on jatkaa vapaaehtoisena, mutta myös pyrkiä saamaan lisää vapaaehtoisia mukaan toimintaan.

”Ennaltaehkäisy on työssäni ydintehtävää.”

”Roolimme on vahvasti ennaltaehkäisevää työtä asiakkaiden parissa, edistämme mielellämme yhteistyötä eri tahojen kanssa.”

”Ottamalla asioita puheeksi erilaisissa foorumeissa ja kuunnella asiakkaiden toiveita ja tarpeita.”

”Avoimen päiväkodin työntekijöiden tukeminen, ajan tasalla oleminen ja tiedottaminen muille kohtaamispaikan kehittämisestä.”

8.4.5 Tavoitteisiin pääsyn mahdollistajat kuntatasolla

Lähes puolet vastaajista arvioi, että tavoitteisiin pääsyä kuntatasolla edistäisi (N=15) yhteistyö. Yhteistyötä oli kuvattu aktiivisena yhdessä tekemisenä, yhteisellä kehittämisellä, yhteisillä tavoitteilla, kohtaamisina ja niin edelleen. Yhteistyön eduiksi mainittiin tiedon lisääntyminen kohtaamispaikkatyötä tekevien keskuudessa, mutta myös muilla tahoilla lisääntyisi tieto kohtaamispaikasta. Erityisesti yhdyspintoihin toivottiin tarkastelua. Yhteistyön muodoksi nousi tapaamiset ja säännölliset kokoukset, jossa yhteistä ideointia tapahtuisi ja toiminta siirtyisi käytäntöön. Erityisesti käytännöntyön tekijöiden osallistumista toivottiin osallistumaan yhteisiin tapaamisiin.

”...Ollaan tietoisia toisistamme. Käytännön yhteistyö tiivistyy varmasti, kun vauhtiin päästään, kivanoloinen porukka.”

Kehittämisestä nostettiin esille yhteiset toimintamallit, yhteiset linjaukset ja toiminnan suunnittelua vuosikellon omaisesti. Mahdollistajaksi koettiin myös resurssit useissa vastauksissa.

”Ei olisi ylimääräistä toimintaa.”

”Työajan mahdollistaminen myös työn kehittämiseen.”

”Lisäresurssointi (nyt työskentely tapahtuu oman ´alkuperäisen´ työn ohella)”

8.4.6 Hyvinvointialueen yhteiset toimintaperiaatteet

Viimeisenä kyselyn kysymyksenä kysyttiin vastaajien näkemyksiä, millaisia yhteisiä toimintaperiaatteita hyvinvointialueen tasolla olisi hyvä luoda, jotta yhteistyö vahvistuisi (N=16). Yli puolet vastaajista sanoitti asenteisiin, ilmapiiriin ja työotteeseen liittyviä asioita. Vastaajat toivat esille dialogisuutta monin eri tavoin. Sitä kuvattiin aitona kohtaamisena, kumppanuutena, saman arvoisuutena, arvostuksena ja tasavertaisuutena. Vastauksissa tuli myös esille, että kohtaamispaikkatyössä kaikilla on yhteiset asiakkaat, on työntekijän taustataho kunta, Keusote tai kolmas sektori. Yhteiseen työhön sitoutumista ja yhteisen toimintalupauksen tekemistä toivottiin, samoin kuin eteenpäin katsomista ratkaisukeskeisesti. Vastauksissa tuli myös esille toive, että kuntien toimijat saisivat arvostusta ja että kuntien toimintaedellytykset huomioidaan.

Tiedottamiseen ja viestintään liittyen vastauksissa tuli esille yhteydenottokanavat sekä säännöllisten tapaamisten järjestäminen. Ajoissa tapahtuva aikataulutusta pidettiin tärkeänä. Tapaamiset lisäävät vastaajien mukaan tietoa, päällekkäistä toimintaa vähennettäisiin ja yhteinen ymmärrys lisääntyisi.

Toimintaan toivottiin yhteisiä linjauksia, toimintakuvausta, toimintaperiaatteiden auki puhumista sekä käytännön kokeiluja, joiden kokemuksia yhdessä voi jakaa.

”Yhteinen toimintalupaus tai sopimus yhdessä tekemisestä. Myös lupaus siitä, että katsotaan eteenpäin mieluummin kuin menneeseen. Tartutaan esiin nousviin asioihin ja mietitään mitä voimme niille yhdessä tehdä.”

”Ajattelu siitä, että meillä on yhteiset asiakkaat, kuntalaiset. Tulipa palvelu hyvinvointialueelta tai kunnasta.”

9 Asiakkaiden kokemukset kohtaamispaikoista

Asiakkaiden kokemuksia on vuoden 2022 aikana selvitetty Mäntsälässä ja Järvenpäässä. Mäntsälässä kohtaamispaikan asiakkaat pääsivät anonyymisti vastaamaan kyselyyn. Kyselyn toteutti kohtaamispaikan työntekijä. Kyselyyn vastasi 28 perhettä. (Kuortti 2022.) Järvenpäässä on puolestaan toteutettu vuonna 2021 palveluiden vaikutusten ennakoarviointi EVAUS, jonka

jälkeen käytössä on ollut palveluverkkoraati. Raati teki julkilausuman 2021-2022, jossa mukana on lausuma Järvenpään kohtaamispaikasta Joutsikista. (Meriläinen-Kallio 2022.)

9.1 Kohtaamispaikan asiakaskysely

Kyselyyn vastanneista suurin osa (61 %) kävi kohtaamispaikassa alle 3-vuotiaan lapsen kanssa ja kolmannes vastaajista vieraili 4-5 -vuotiaan kanssa. 6-vuotiaiden kanssa ei käynyt vastaajista kukaan kohtaamispaikassa. Vastaajista noin puolet kävi harvemmin kuin kerran viikossa kohtaamispaikassa, noin 1/3 vastaajista kävi kerran viikossa ja noin 20% kävi useamman kerran viikossa.

Asiakkaat nimesivät kohtaamispaikassa käymisen tärkeimmiksi syiksi lasten mahdollisuuden tavata muita lapsia ja aikuisten keskinäiset tapaamiset, arjen vaihtelun, mielekkään ja monipuolisen toiminnan sekä kohtaamispaikan tunnelman, kodinomaisuuden ja ohjaajat. Mielekkäimmäksi toiminnaksi oli nostettu mm. lauluhetket, askartelut ja liikuntahetket. Puolet vastaajista toivoi vastaisuudessa leivontaa, retkiä ja asiantuntijoiden vierailuja. Vertaistukiryhmiä toivoi joka neljäs vastaajista. Erityisesti esiin nostettiin vauvaperhetapaamiset, erityis-herkille omia tapaamisia ja samassa elämäntilanteessa oleville mahdollisuutta kokemusten jakamiseen.

Lähes kaikki (93 %) vastaajista koki kohtaamispaikan auttavan jaksamisessa vanhempana. Vastaajista kaksi ei osannut arvioida vaikutusta, mutta yksikään vastaajista ei kokenut, ettei kohtaamispaikka olisi auttanut jaksamisessa. Toiminnan suunnitteluun asiakkaat eivät olleet kovinkaan halukkaita osallistumaan. Vain neljä vastaajaa ilmoitti halukkuutensa.

Kehittämisehdotuksena asiakkailta nousi aukioloaikojen laajentaminen niin, ettei kohtaamispaikka olisi päivällä suljettuna ja että iltapäivisin aukioloaikaa pidennettäisiin. Toiveissa useat vastaajat olivat toivoneet, ettei ohjelmaa olisi liiaksi, jotta rauhallinen jutustelu onnistuisi. Toisaalta vastauksissa nousi esille myös toiveita muun muassa ohjatusta liikunnasta ja askartelusta sekä asiantuntijavierailuista. Keskustelumahdollisuutta toivoi 80 % vastaajista.

9.2 Palveluverkkoraadin julkilausuma

Raati on huomioinut, että Järvenpään kohtaamispaikka sijaitsee Jampan kaupunginosassa, mikä on sivussa kaupungin keskustasta. Raati piti tärkeänä, että kohtaamispaikka olisi sekä sijainniltaan että aukioloajoiltaan saavutettavissa. Lausuman mukaan lapsiperheiden asutus kohdentuu tällä hetkellä kaupungin toiselle laidalle kohtaamispaikkaan nähden. Parhaimpana ratkaisuna raati oli nähnyt, että kohtaavia perhepalveluita olisi ympäri kaupunkia. Vertaistukea, turvallisuutta ja kohtaamista lapsiperheissä on ensisijaisen tärkeää raadin mukaan. Tämän vuoksi raati ei suosittele elinkaarimallin mukaista toimintaa Joutsikkiin. Tosin eri ikäryhmien kohtaamista raati pitää hyvänä erilaisten toimintojen muodossa. Matalankynnyksen

palveluksi raati arvioi palvelun tulevan järjestöyhteistyöllä. Lausumassaan raati esittää, että ”kaupunki ymmärtäisi lapsiperhepalvelut ´lakisääteisenä´ joita ei tule siirtää hyvinvointialueelle.” (Järvenpään palveluverkkoraadin julkilausuma 3.3.2022.)

Järvenpään kaupungin osallisuuden asiantuntija tarkensi julkilausuman ulkopuolelta, että elinkaariajattelussa on toivottu, etteivät lapsiperheet jäisivät muiden asiakasryhmien ”jalkoihin”. Hyvin tehty suunnitelma voisi vähentää huolta elinkaarimallista. Asiakkaita kuullessa lapsiperheiden toiveissa olivat olleet lasten leikkiseura, vanhempien vertaistuki samanlaisessa elämäntilanteessa olevien kanssa. Erytisen hyväksi asiaksi nousi kerhotila pienille lapsille huoltajineen, jossa perheen voivat itseohjautuvasti toimia. (Meriläinen-Kallio 2022.)

10 Johtopäätökset

Kyselyiden vastauksissa ilmeni, että kunnat ovat eritahtisesti lähteneet liikkeelle kohtaamispaikkatyöhön, kuten tarveanalyysissäkin ilmeni. Osa kunnista on avointa päiväkotia, perhetupa tai perhetaloa ylläpitäneet jo kauan ja heille on muodostuneet vakiintuneet toimintatavat. Muutos vakiintuneesta toimintatavasta kohti kohtaamispaikkaa on nyt käynnissä. Muutokseen toivottiin toisaalta kunnan resurssien ja kulttuurien hyväksymistä ja arvostamista, mutta yhtä lailla vastauksissa tuli ilmi toive nopeammasta muutoksesta ja laajemmasta yhtenäistämistä. Myös kuntakohtaiset kohtaamispaikkatyöryhmät ovat hyvin erilaisia ja ovat vielä kehittymässä. Työryhmiin on nimetty paikkakunnittain 2-15 henkilöä. Työryhmien nimetyissä jäsenissä pääpaino on kunnan työntekijöissä ja varhaiskasvatuksen henkilökunnassa. Keusoten työntekijöitä ryhmiin oli nimetty vähän. Osassa kuntien ryhmissä oli nimetty mukaan varhaisen tuen perheohjaaja, jonka tehtävä on jalkautua kohtaamispaikkaan liikkuvana lähipalveluna. Yhdessä kunnassa ryhmään oli nimetty neuvolan edustaja. Muut Keusoten edustajat olivat koordinointiin nimettyjä henkilöitä.

Kyselyn vastaukset jakautuivat toistuvasti asiakastyöhön ja työtä mahdollistaviin seikkoihin. Kysymysten asettelun mukaisesti vastauksissa niin ikään tuli jakauma kuntatasoisista toimista sekä hyvinvointialueen tasoisista toimista. Toisinaan vastauksissa oli kuitenkin epä johdonmukaisuutta siinä, mikä kuuluu kenenkin vastuualueeseen. Hyvinvointialueen tasoisissa kysymyksissä vastauksissa nimettiin usein Keusote organisaationa, ei maantieteellisenä alueena. Hyvinvointialueen tasoinen kohtaamispaikkaverkosto on mahdollisesti vielä käsitteenä haastava ja se mahdollisesti mielletään Keusoten sosiaali- ja terveystalviksi. Eri kuntien muodostama verkostoa kohtaamispaikkoihin liittyen käsiteltiin vastauksissa vähän.

10.1 Asiakastyö

Kuntakohtaisissa kohtaamispaikoissa tavoitteina oli ennaltaehkäisevä työote ja varhaisen tuen kehittäminen. Vastausten perusteella asiakastyö on jo nyt kohtaamispaikkojen vahvuus ja se

on omaksuttu työotteeksi kohtaamispaikoissa dialogisuuden ja ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Vahvuuksiksi vastauksissa nimettiin muun muassa asiakkaiden kohtaaminen, asiakkaiden osallisuus sekä asiakkaiden välinen vertaistuki. Vahvuudet esiintyivät useiden kysymysten alla. Asiakastyöhön liittyen työntekijöille toivottiin yhä ymmärtämystä asiakkaiden tarpeista enemmän, jotta ohjaaminen oikeisiin palveluihin onnistuisi. Tähän konkreettisena ehdotuksena mainittiin muun muassa koulutukset, mutta toisaalta myös mahdollistavana asiana aikaresurssit ja tietoisuus palveluista. Myös sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden jalkautumista asiakkaiden luo kohtaamispaikassa toivottiin toistuvasti vastauksissa.

Hyvinvointialueen tasoisesta työstä asiakastyöhön liittyen tavoitteeksi nimettiin varhaisen työn kehittämistä, kuntakokeiluja ja liikkuvien palveluiden jalkautumista. Jalkautumisen tarve nähtiin myös muutostarpeeksi. Tavoitteet ovat sekä kuntatasoisessa että hyvinvointialueella samanlaisia asiakastyöhön liittyen. Hyvinvointialueen vahvuus asiakastyöhön nähden oli matalan kynnyksen palveluiden mahdollistajana.

Asiakastyöhön liittyen hyvinvointialueen tasoisista tavoitteista vähiten vastauksia tuli parisuhde ja eroauttamiseen sekä asiakasymmärryksen lisäämiseen. Toisaalta vastauksissa tuli ilmi, että asiakkaiden kohtaaminen koettiin vahvuudeksi, mikä voi selittää, ettei aihetta nostettu tavoitteena korkealle. Toisaalta kuitenkin asiakkaiden ymmärtämiseen ja heidän tarpeidensa vastaamiseen toivottiin lisäkoulutusta. Parisuhdetyö ja eroauttaminen jäi kyselyn vastauksissa huomiotta. Aihe ei noussut missään muodossa esille.

Asiakkaat pitivät kohtaamispaikassa merkittävämpänä asiana yhdessäoloa ja vertaisuutta muihin lapsiin ja aikuisiin. Asiakkaiden arvostama asia on kohtaamispaikkojen vahvuuden kanssa johdonmukainen. Eri asiakasryhmien tavoittamista kuitenkin toivottiin työntekijöiden osalta lisää. Erityisesti maahanmuuttajien tavoittaminen nimettiin. Asiakkaat toivoivat kohtaamispaikkoihin myös erityistyöntekijöiden jalkautumista ja ryhmiä. Jalkautuminen on palautteena työntekijöiden kanssa linjassa johdonmukaisesti.

10.2 Työtä mahdollistavat tekijät

Kuntatasoisessa työssä tavoitteeksi nimettiin yhteistyön tekeminen, resurssien lisääminen ja viestintä. Vastauksissa toisaalta yhteistyö nähtiin myös vahvuudeksi. Vahvuuksia oli niin ikään uusien toimintatapojen luominen ja toiminnan suunnitelmallisuus. Vastauksissa tuli hajontaa ymmärrettävästi, koska kyseessä ovat keskenään eri toimipisteet ja toiminta on eri vaiheessa edistymässä.

Resurssien lisäämisen tarve tuotti eniten vastauksia. Resursseja toivottiin niin työntekijämääriin kuin työajan käyttöön. Työaikaan toivottiin myös joustoa. Toisaalta vastauksissa toivottiin työajan käytön keskittämistä perustyöhön, toisaalta toiminnan suunnitteluun ja yhteistyöhön haluttiin käyttää resursseja. Vastauksissa ei selvinnyt, mitä perustyöllä tarkoitettiin.

Toiminnan yhteinen suunnittelu ja käytännöntyötä tekevien osallistuminen kohtaamispaikkojen suunnitteluun nähtiin merkittäväksi. Asiakastyötä tekevien koulutukset ja nimikkeet ovat vaihtelevia paikkakunnan mukaan. Esille tuli lastenhoitajat, sosionomit ja lapsiperheiden hyvinvoinninhajaajat. Toimenkuvien yhtenäistämiseen toivottiin esimiesten keskinäistä yhteistyötä. Vastauksissa otettiin kantaa myös ammattipätevyyteen. Kohtaamispaikassa työskentelevät eivät välttämättä ole sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, vaan tarvitsevat työnsä tueksi jalkautuvia erityistyöntekijöitä. Rekrytointiin ja työntekijöiden pätevyyteen toivottiin kiinnitettävän huomiota. Palkattujen työntekijöiden lisäksi resursseja lisääväksi toivottiin vapaaehtoisia, järjestöjä ja muita tahoja. Henkilöiden lisäksi resurssien lisäämistä toivottiin kohtaamispaikkojen toiminta-aikoihin ja tiloihin, yhteistyöhön sekä koulutuksiin. Myös asiakaspalautteissa tuli esille kohtaamispaikkojen saavutettavuus sekä ajallisesti että sijainnin suhteen.

Hyvinvointialueen tasoisessa työssä työtä mahdollistavien asioiden tavoitteeksi nousi erityisesti yhdyspintojen kehittäminen. Hyvinvointialueen luomaksi vahvuudeksi vastauksissa nähtiin verkostoituminen, työn vertaistuki, tiedon vaihtaminen, muiden kokemuksista oppiminen sekä koulutus. Hyvinvointialueen muutostarpeeksi koettiin suurempi ymmärrys kuntia kohtaan. Ymmärrystä toivottiin tilojen ja henkilöstön resursseihin sekä alueellisiin eroavaisuuksiin. Toisaalta hyvinvointialueelta toivottiin vahvempaa alueellista yhdenmukaisuutta. Yhteydenpitoa toivottiin Keusoten suunnasta kuntiin enemmän. Yhteydenpitoa ei määritelty tarkemmin, koskeeko se mahdollisesti yhteistä kehittämistyötä tai esimerkiksi yhteyttä asiakas-kohtaisessa työssä. Työnkuvien osalta ei kuntatasolla koettu olevan niin paljon muutostarvetta kuin Keusoten työntekijöiden osalta. Vastauksissa ei avattu sitä, kuinka tai kenen työnkuvia tulisi muuttaa. Vastauksissa puhuttiin yleisesti Keusoten työntekijöistä. Vastauksissa puhuttiin myös jalkautumisesta. Mahdollisesti työnkuvien muuttamisella toivotaan suurempaa jalkautumista kohtaamispaikkaan ja palveluiden siirtämistä sosiaali- ja terveysyksiköistä kohtaamispaikkoihin. Hyvinvointialueen tavoitteisiin pääsyn mahdollistajiksi vastaajat kokivat yhteistyön niin kehittämisen kuin asiakastyön ja tavoitteiden osalta, yhdyspintojen selkeyttämisen sekä yhteisten toimintamallien luomisen.

Kauttaaltaan vastauksissa tuli ilmi, että kohtaamispaikkatyön halutaan olevan matalankynnyksen palvelu, jossa asiakkaat kohdataan. Asiakkaita halutaan palvella oikeilla ja oikea-aikaisilla palveluilla palveluohjauksen ja palveluiden toteutuessa kohtaamispaikassa. Hyvinvointialueen yhteiseksi toimintaperiaatteeksi nousi työtteen dialogisuus. Kohtaamispaikkaverkoston kehittämiseen päästään vastausten mukaan asenneilmapiirin muutoksella, haluna palvella meidän kaikkien yhteisiä asiakkaita yhteistyössä. - Ei ole minun tai sinun asiakkaita, vaan on meidän kaikkien asiakkaita. Muutosta kohti tarvitsemme tiedottamista, yhteistyötä ja toimenkuvien yhtenäistämistä.

11 Kehittämisehdotukset

Teoriaosuudessa esitetyt lait sekä valtakunnalliset suunnitelmat ja tavoitteet ovat yhdenmukaisia hyvinvointialueen suunnitelmien ja tavoitteiden kanssa. Valtakunnallisesti tunnistetut esteet ovat jokseenkin myös samansuuntaisia kyselyn vastauksissa nostettujen kehittämistarpeiden kanssa. Haasteet ovat tyypillisiä uuden toiminnan aloittamisessa ja kyselyssä tuli esille tärkeitä kehittämisehdotuksia tulevaisuuteen. Tarveanalyysissä selvisi, että hyvinvointialueella oli nostettu esille THL:n valtakunnallisen arvioinnin (2021) suuntaisesti tarve kiinnittää huomiota yhteisiin päämääriin ja toimintakulttuuriin, luottamukseen, yhdyspintoihin sekä toisten työn tuntemiseen. Kyselyn vastauksissa nämä näkyivät myös samansuuntaisesti. Hyvinvointialueesta puhuttaessa vastauksissa tuli vaikutelma vastakkain asetelmasta kuntien ja Keusoten välille. Hyvinvointialueen kohtaamispaikkaverkostosta puhuttaessa ei vastauksissa tullut vaikutelma eri kuntaorganisaatioiden kohtaamispaikkojen verkostosta. Me-muodon käyttäminen laajempaan hyvinvointialueena uupui. Vastausten, havainnoiden ja keskusteluiden perusteella voi sanoa, että sote-palvelut on mielletty hyvinvointialueen tasoiseksi toiminnaksi, mikä yhdistää kuntia. Kunnat ovat kuitenkin kuntaorganisaatioina erillään, eikä tiedossa ole kuntayhtymää muiden palveluiden osalta. Kunnissa onkin toisinaan vaikeaa mieltää, miksi eri kunnissa kuntien palveluita ja kuntalaisia pyritään vahvasti yhtenäistämään.

Kyselyn vastaajat olivat itse asiakastyöhön ja asiakaskohtaamiseen tyytyväisempiä kuin työtä mahdollistaviin asioihin. Asiakastyössä kehittämisen kohteeksi nousi erilaisten asiakasryhmien tavoittaminen. Lapsiperheköyhyys on julkisuudessa puhututtanut tutkimuksen ajan paljon ja heidän tuen tarpeensa on tiedostettu aiemmissa tutkimuksissa. (mm. Harju ym. 2021, 53, 59-60.) Lapsiperheköyhyyden lisäksi tutkimuksen aikaan erityisen ajankohtaisena on ollut Ukrainan sota ja maahanmuuttajien saapuminen lisääntyvissä määrin. Maahanmuuttajilla, erityisesti pakolaisina tai turvapaikanhakijoina maahan tulleilla, on usein taustallaan hyvin haastavia kokemuksia. Uuteen maahan tullessaan he kohtaavat paljon uusia ja epäselviä asioita, jotka haastavat vanhempien voimavaroja, parisuhdetta ja vanhemmuutta monin tavoin. Esimerkiksi lapsen kiukun ja itkun sietäminen voi olla traumatisoituneelle vanhemmalle hyvin haastavaa ja lapsen viestien huomaaminen voi olla vanhemmalla vähäistä. (Henttonen, Sellergren & Ruottinen (toim.) 2020, 77) Kolmantena erityisen ajankohtaisena asiana tutkimuksen aikana on ollut perhevapaaudistus, mikä tuli voimaan 1.8.2022 ja pyrkii tasaamaan vanhempien tasa-arvoa ja huomioimaan erilaisia perheitä (Valtioneuvosto 2022). Keskustelu isien roolista on aktivoitunut perhevapaaudistuksen myötä. Lapsiperheköyhyys eikä vanhempien sukupuoliroolit tulleet asiakasryhmien tavoittamisessa erityisesti mainittua kyselyn vastauksissa, mutta maahanmuuttajien tavoittamista toivottiin lisää kyselyn vastauksissa. Kyselystä opinnäytetyön kirjoittamiseen on kestänyt ajallisesti noin viisi kuukautta. On mahdollista, että ajankohtaisten uutisointien myötä myös tiedostaminen kohtaamispaikoissa on kasvanut erilaisista asiakasryhmistä ja uudestaan tehtynä kysely tuottaisi uudenlaisia näkökulmia. Havainnoiden avulla kohtaamispaikkatyötä, maahanmuuttajien ja isien rooli on puhututtanut ja heidän

tarpeitaan toiminnan sisällössä ja tavoittamisessa on pohdittu. Asiakasryhmien tavoittamiseksi on pohdittava tiedottamista ja viestintää, jotta se tavoittaa asiakkaat. Viestintää on oltava useilla kielillä ja tiedottamisen kanavia on hyvä selvittää, jotta tiedottaminen tapahtuisi siellä, missä asukkaat ovat. Esimerkiksi sosiaalisen median kanavat uusiutuvat ja nykyisin laajalti tiedottamisessa käytetty Facebook ei ole enää usein asiakkaiden käytössä. Kuntien ja Keusoten sivustojen selkeyteen ja tiedon löytämiseen on kiinnitettävä huomiota. Asukkailla ei ole käytössään aina oikeita termejä palveluista, jolloin hakusanalla tiedon löytäminen ei tuota tulosta. Muun muassa kohtaamispaikka on vielä vieras termi.

Kyselyssä vastaajat toivat esille paljon toiveita liikkuvien lähipalveluiden lisäämisestä ja vaikiinnuttamisesta. Tutkimuksessa jäi epäselväksi, kuinka paljon todellisuudessa jalkautumista tapahtuu jo nyt, minkä ammattiryhmien jalkautumista toivotaan työntekijöiden ja asiakkaiden näkökulmasta ja kuinka paljon jalkautumista toivotaan. Myös jalkautumisen mahdollisuuksien realiteetti tilojen ja toiminta-aikojen rajoissa on otettava huomioon. Jalkautumistyössä voidaan nähdä myös erilaisia toimintatapoja. Jalkautuva työntekijä voi pitää ennalta sovitun aiheen mukaisen alustuksen ja keskustelun kohtaamispaikassa. Työntekijä voi olla myös läsnä ilman aihetta ja keskustella asiakkaiden aloitteesta tai työntekijä voi olla kohtaamispaikassa, mutta vetäytyä yksittäisen asiakkaan kanssa keskustelemaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Jalkautumisen tapoihin liittyviä toiveita ei kyselyssä selvitetty. Asiakkaat palautekyselyssä toisaalta toivoivat asiantuntijoiden vierailuja, mutta myös sitä, ettei järjestetty ohjelma vie vapaan seurustelun mahdollisuutta. Jalkautuminen, uudet kokeilut ja toiminnan vaikiinnuttaminen ovat hyvinvointialueen tavoitteina. Jalkautumisen tapoja on aloitettu kokeilemaan, mutta käytännön kokemuksia on vasta vähän koottu yhteen. Myös tarkempaa selvitystä kuntatoimijoiden ja asiakkaiden toiveista tarvitaan. Erityisesti tutkimuksen näkökulmasta jää vaikutelma, että kohtaamispaikkojen tilat ja toiminta-ajat ovat rajalliset, mikä antaa raameja jalkautumisen mahdollisuuksille ja tarvitsee jatkoselvitystä.

Odotukset olivat Keusoten suuntaan erityisesti liikkuvien lähipalveluiden suhteen korkealla. On pohdittava kuitenkin, millaisia liikkuvia palveluita voisi kohtaamispaikkaan tulla kunnasta, kuten liikuntapalveluista ja maahanmuuttopalveluista. Lastensuojelulaki (13.4.2017/417 3a§) velvoittaa kuntia toteuttamaan ehkäisevää lastensuojelua. Epäselyyttä tehtävien jaosta ja vastuista herättäneen, kun kunnat ovat siirtäneet sosiaali- ja terveystalonsa hyvinvointialueelle ja kuntasektorilla odotetaan hyvinvointialueen huolehtivan nyt laajasti tehtävästä. Laissa kuitenkin ehkäisevä lastensuojelu käsittää sote-palveluiden lisäksi muun muassa varhaiskasvatuksen, mikä on kunnan toimintaa ja vastuuta. Varhaiskasvatus ennaltaehkäisevänä lastensuojeluna edistää ja turvaa lapsen kasvua, mutta sillä myös tuetaan vanhemmuutta. 1.1.2023 sanamuoto veloitteesta muuttuu koskemaan kuntaa ja hyvinvointialuetta ehkäisevän lastensuojelun osalta (Lastensuojelulaki 13.4.2017/417, momentti 610/2022). Sosiaalihuoltolaissa 30.12.2004/1304) veloitetaan puolestaan sosiaalihuollon palveluiden järjestämiseen niin, että asiakkaat voivat niihin ohjautua mahdollisimman oma-aloitteisesti ja

varhaisesti. Palveluiden tulisi toteutua peruspalveluiden yhteydessä. Tällöin Keusotea velvoittaa sosiaalihuollon palveluiden järjestäminen ja luonnollinen paikka palveluille on kohtaamispaikka jo aiempien suunnitelmien ja tavoitteiden mukaisesti. Tämä toimii myös Keusoten painopisteen ja strategian mukaisesti, joissa luvataan kumppanuutta ja asukkaille hyvinvointia. Vastuiden, velvollisuuksien ja tehtävien selkeyttäminen on tarpeellista tehdä vielä tulevaisuudessa, jotta vastakkain asettelusta siirryttäisiin yhteiseen työhön palvelemaan yhteisiä asiakkaitamme. Myös sosiaalihuoltolain perusteella annettavia palveluita tulisi Keusoten alueella keventää, kuten yleisestikin valtakunnallisesti. Moni sosiaalihuollon palvelu on palvelutarpeenarvioinnin takana ja varhaisia palveluita on tarpeeseen nähden verrattain vähän. Varhaisen tuen vahvistaminen ja liikkuvat lähipalvelut on asetettu tavoitteiksi Keusotessa. Kyselyn mukaan ne ovatkin keskeisiä tavoitteita kohtaamispaikoissa ja niihin kyselyyn vastanneet sitoutuvat. Varhaisen tuen käsitteen avaaminen paikallisesti mahdollistaisi lisää yhteistä ymmärrystä.

Osallisuuden näkökulmasta palveluiden saavutettavuus ja saatavuus ovat oleellisia. Nykyiset resurssit niin kunnissa kuin Keusotessakin raamittavat toimintaa. Tulevaisuudessa on kuitenkin pohdittava, kuinka kohtaamispaikkoja voisi kehittää, jolloin resursseja tarvitaan lisää. Saavutettavuuteen liittyy myös kohtaamispaikkojen sijainnit. Osassa kunnista on useita kohtaamispaikkoja, mutta kuntiin on toistaiseksi nimetty vain yksi yhteistyökohtaamispaikka, johon Keusoten liikkuvia palveluita tuotetaan. Osa alueen kunnista on laajoja ja julkista liikennettä on vähäisesti. Kuntien rakenteen, julkisen liikenteen ja kohtaamispaikkaverkoston kokonaisuutta on tulevaisuudessa pidemmällä aikavälillä pohdittava.

Kohtaamispaikkojen kuntakohtaiset työryhmät painottuvat pitkälti kunnan työntekijöihin. Vastauksissa tuli esille toive vapaaehtoisten lisäämisestä ja verkostoyhteistyöstä sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden kanssa. Kohtaamispaikkatyöryhmien tarkoitusta, tehtävää ja kokoonpanoa olisi syytä tarkastella ja laajemmin jakaa hyviä onnistuneita kokemuksia kuntien välillä. Muun muassa maahanmuuttajien työntekijöitä oli vain yksittäisessä työryhmässä mukana ja samaan aikaan maahanmuuttajien tavoittaminen asiakasryhmässä esitettiin haasteeksi. Jäin tutkimusta tehdessäni pohtimaan, voisiko kohtaamispaikkaryhmät olla ryhmiä, joissa toivottua verkostoitumista tapahtuisi. Kohtaamispaikkatyöryhmä voisi koostua laajemmin kunnan, Keusoten, järjestöjen ja seurakuntien edustajista, joista lähtisi yhteistyö ja verkostoituminen. Toisiaan kuulemalla ja kohtaamispaikan idean jakamalla toimijoiden olisi helppompaa jalkautua. Tutkimuksessa ei selvinnyt jalkautuuko esimerkiksi kunnan maahanmuuttajatyöntekijä kohtaamispaikkaan. Pidän merkittävänä, että kohtaamispaikkatyöryhmään osallistuisivat ne henkilöt, jotka kohtaamispaikkaan jalkautuvat ja jotka kohtaamispaikassa työtä tekevät.

Valtakunnallisesti järjestöt ovat pohtineet sote-muutosten myötä omaa rooliaan ja heidän tuen tunnustamista. Hyvinvointialueella pidetään kolmatta sektoria tärkeänä osana

kohtaamispaikkatyössä. Keusoten alueella ei ole kuitenkaan erityisesti tavoitteeksi nostettu vapaaehtoisten, järjestöjen, seurakuntien tai muiden tahojen löytymistä ja sitouttamista. Kyselyssä esille tuli resurssien vahvistamisen tarve ja tarve saada lisää järjestöjä mukaan toimintaan. Kyselyssä ilmeni, että Hyvinkäällä on laajimmin kohtaamispaikkatyöryhmään otettu mukaan kolmatta sektoria ja kyselyn vastauksissa ilmeni yhteistyön hyviä kokemuksia ja suunnitelmia. Järvenpään palveluraadin mukaan järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön vaikuttaa kohtaamispaikan sijoittuminen suhteessa järjestöjen tiloihin. Hyvinvointialueen tasoisesti järjestöistä laajimmin mukana oli Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Järjestöyhteistyö jäi vähäiselle huomiolle hyvinvointialueen tasoisissa tavoitteissa. Yhteistyö ja resurssien tarve syntyi kuntatasoisissa kysymyksissä. Resurssien vahvistamiseksi kunta- ja hyvinvointialueen organisaatioiden tulisi vahvistaa yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Työskentelyä edistää sekä kuntatasoinen että laajempi hyvinvointialueen tasoinen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.

Hyvinvointialueen tasoista verkostoitumista ja yhdyspintojen selkeyttä kaivattiin lisää. Yhteistyötä on ollut, mutta vastausten mukaan sitä ei pidetty riittävänä. Vastauksista ei selvinnyt, toivoiko yhteistyötä lisää hallinnollista työtä tekevät, asiakastyössä olevat vai mahdollisesti kolmas sektori. Suuret tapaamiset ovat työnajallisesti haastavia järjestää, mutta verkostoitumisen näkökulmasta ne ovat kuitenkin merkittäviä. Tutkimuksen perusteella esitän, että hyvinvointialueen tasolle pohdittaisiin sähköinen alusta, jossa hyviä onnistuneita kokemuksia ja oppeja voisi jakaa. Kohtaamispaikat ovat hajallaan hallinnollisesti eri kuntien organisaatioissa. Sähköisellä alustalla tietoa ja kokemusta voisi kuitenkin jakaa yli kuntarajojen, kun tietosuojakysymykset huomioon otetaan. Ehdotan, että sähköisen alustan mahdollisuus olisi avoinna myös asiakastyötä tekeville ja jalkautuville työntekijöille ja sen hallinnointi tapahtuisi Keusotessa. Verkostoitumistapahtumia pidän merkittävinä myös asiakastyössä mukana oleville. Työajan riittävyden ja työn mielekkyyden vuoksi verkostoitumista hyvinvointialueen tasoisesti voisi mahdollisesti olla kahdessa tasossa. Hyvinvointialueen verkostoon nimetyille kehittämisen ja hallinnon tason henkilöille on syytä järjestää yhä vastaisuudessaakin tapaamisia. Lisäksi kuitenkin pidän tärkeänä, että puolivuositain tai vuosittain kokoontuisi alueen asiakastyötä tekevät yhteen ja pohtisivat hyviä ja toimivia käytäntöjä. Hyvinvointialue on maantieteellisesti laaja, mutta ei kohtuuton harvakeen tapahtuvaan kulkemiseen. Toisaalta myös etäyhteydet antavat mahdollisuuksia työajan tehokkaampaan käyttöön. Yhdyspintoja on pyritty selkeyttämään, mutta selkeyttämistä on myös jatkossa tehtävä. Tieto palveluista, niihin ohjautumisesta, yhteistyön tavoista tai tehtävistä ei ole riittävän selkeää. Keusoten sisällä asiakassegmentointia ja prosessikuvauksia tehdään parhaillaan. Tämä selkeyttää jatkossa sosi- ja terveystalviteita. Yhdyspintoja tulee selkeyttää myös Keusoten organisaation ulkopuolella.

12 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Kehittämistutkimusta on arvosteltu kirjallisuudessa tutkimuksen luotettavuuden näkökulmasta. Kehittämistutkimuksen tärkeä tavoite on saada tutkimuksessa tuotettu teoria käytäntöön kehittämään aiempia käytäntöjä. Erityistä kritiikkiä tutkimusmenetelmä on saanut siitä, että pienen otannan vuoksi tietoa ei voi yleistää. (Pernaa 2013.) Tässä tutkimuksessa kiinnitettiin kuitenkin erityistä huomiota tutkimukseen osallistuvista. Otantaa ei tutkimuksessa tehty, vaan ammattilaisten osuudessa sähköinen kysely lähetettiin kaikille työhön nimetyille henkilöille luotettavuuden lisäämiseksi. Tutkimuksen tulos ei kuitenkaan sellaisenaan ole yleistettävissä suoraan muualle valtakunnallisesti, mutta sen tarkoituksena onkin tuottaa luotettavaa ja käyttökelpoista tietoa tutkimuksessa mukana oleville organisaatioille. Tutkimustuloksessa voi olla kuitenkin yleistettävää tietoa, jota voi maantieteellisesti myös eri hyvinvointialueille soveltaa ja verrata tuloksia kansallisiin ilmiöihin.

Tutkijan on pohdittava tutkimusta tehdessä luotettavuutta neljän luokan kautta: uskottavuuden, siirrettävyyden, luotettavuuden sekä varmuuden ja vahvistettavuuden näkökulmasta (Pernaa 2013). Erityistä huomiota tutkimuksessa kiinnitettiin kyselyiden kysymysten asetteluun ja aineiston riittävään tutustumiseen. Kyselyissä olisi mahdollista tehdä kontrollikysymyksiä luotettavuuden varmistamiseksi, jolloin kysymyksissä asiaa kysytään vähintään kahdesti. Kontrollikysymysten asettelu on tehtävä niin, ettei vastaaja huomioi toistuvuutta. (Valli 2015, 43-44.) Opinnäytetyön sähköisessä kyselyssä kysyttiin vahvuuksia, haasteita ja kehittämiskohteita. Nämä ei sinällään toimineet kontrollikysymyksinä, mutta niistä voi tarkastella luotettavuutta. Vastaukset olivat johdonmukaisia. Esimerkiksi haasteet eivät olleet vahvuuksien kanssa samoja asioita. Vastaajien subjektiivista kokemusta kysyttäessä on kuitenkin huomioitava, että ristiriitaisuuksia on mahdollista tulla ja on myös tärkeää löytää erilaisia näkökulmia vastauksista. Tutkijan tekemät havainnoinnit kohtaamispaikoissa toimi kyselyiden vastausten vahvistajana. Tehdyt havainnot ja saadut vastaukset olivat saman suuntaisia eikä niissä ollut ristiriitaa keskenään.

Tutkimuksen eettisyyden lisäämiseksi kaikille ilmiöön liittyville ammattilaisille annettiin mahdollisuus osallistua tutkimukseen. Kun tutkimuksessa ei tehty ammattilaisten osalta otantaa, oli riskinä aineiston suuri määrä ja siitä aiheutuvat vaikeudet objektiiviseen ja puolueettomaan tarkasteluun. Vastaajien määrä jäi kuitenkin odotettua pienemmäksi. Tutkijan tietoon tuli, että joissain työyhteisöissä on täytetty yhdessä kyselyä. Näin ollen on syytä olettaa, että todellisuudessa vastaajia oli enemmän kuin 30 %. Näin aineisto oli kooltaan hallinnassa, mutta oli luotettavuuden näkökulmasta riittävän suuri. Yhdestä kunnasta ei tullut lainkaan vastauksia. Kyseisen kunnan kohtaamispaikkatoiminta vasta alkamassa, joten mahdollisesti heillä ei ollut kohtaamispaikkojen nykyhetkestä käsitystä. On tärkeää, että jatkotyöskentelyssä heidän tarpeensa ja kokemuksensa huomioidaan.

Otantaa oli tehtävä asiakkaiden osalta. Pieni otanta ei sellaisenaan edusta kaikkia kuntalaisia tai kaikkia alueen kuntia. Eettisestä näkökulmasta on oleellista asiakkaiden osallistaminen ja luotettavuus näkökulma tulee, kun tietoa ei pyritä yleistämään, vaan saatua tietoa tarkastellaan kriittisesti ja asiakkaiden edustajien mielipiteenä ja kokemuksena. Tutkimuksen luotettavuutta olisi lisännyt, mikäli kysely olisi voitu tehdä asukkaiden osalta, ei ainoastaan asiakkaiden osalta. Asiakkaat, jotka jo käyttävät palvelua ovat löytäneet palvelun piiriin ja ovat mahdollisesti jollain tavoin tyytyväisiä palvelua käyttäessään. Arvokas näkökulma ja luotettavuutta lisäävä näkökulma olisi yleisesti asukkaiden näkökulman saaminen tutkimukseen.

Tutkija ei edusta tutkimuksessa Keusotea, vaikka tutkimuksen aihe on heiltä noussut ja toimii yhteistyökumppanina ja tutkijan työnantajana. Tutkija työskentelee myös kahdessa kohtauspaikassa, joten näkemystä tutkijalle on muodostunut Keusoten lisäksi myös kuntaorganisaation näkökulmasta. Molempien tahojen tunteminen lisää luotettavuutta ja eri toimijoiden näkemysten yhteensovittamista. Pääasiassa tutkijan rooli oli olla ulkopuolinen tutkija (Taulukko 3), mutta havainnoissa tutkija oli osana tutkittavaa kohdetta. Aineistonkeruumenettelmä ja tavoite määrittivät tutkijan roolia. Tutkimuksen tavoite on olla objektiivinen selvitys, jotta aidosti toimijoille löytyisi jatkossa yhteiset tavoitteet ja sitoutuminen yhteiseen työhön olisi miellyttävää.

Taulukko 3 Tutkijan rooli ja tavoitteet aineiston keruun eri menetelmissä

Aineisto	Tavoite	Tutkijan rooli
sähköiset kyselyt	saada kattava aineisto verkostossa toimivien subjektii-visista kokemuksista verkostojen osallistaminen	ulkopuolinen tutkija
havainnointi	tehdä havainnot ja tarvekartoituksen ja kyselyn täydentämiseksi kyselyn tulosten ja havaintojen laadullinen vertailu	tutkija osana tutkittavaa kohdetta
sekundäärinen aineisto	tarvekartoituksen tekeminen asiakkaiden osallistaminen	ulkopuolinen tutkija

Tutkimukselle haettiin tutkimuslupa Keusotesta organisaation ohjeiden mukaisesti. Koska tutkimuksen työelämäkumppani oli Keusote ja Keusote on kuntien muodostama hyvinvointialue, ei tutkimuslupaa haettu hyvinvointialueeseen kuuluvilta kunnilta erikseen.

Sähköisen kyselyn mahdollistumiseksi tutkijan oli kerättävä nimi ja sähköpostiosoite kohtaamispaikkatyöryhmiin kuuluvilta henkilöiltä ja työntekijöiltä. Tiedot tuli tutkijalle sähköpostilla ja tiedot tuhoataan välittömästi tutkimuksen päätyttyä. Henkilötietojen keräämisessä toteutettiin minimiperiaatetta. Henkilötieto on tieto, jolla henkilö on tunnistettavissa (Tietosuojavaltuutetun toimisto, 2022.) Jälkimmäinen kysely toteutettiin sähköisesti ja nimettömänä, jolloin vastaajien henkilöllisyys ei ilmennyt ja tiedot olivat anonymisoitu. Tietoja ei ole mahdollista kohdistaa vastaajaan.

13 Pohdinta

Olen tutkijan roolin lisäksi tämän selvityksen aikana työskennellyt Keusotessa kohtaamispaikkaan liikkuvia lähipalveluita tekevänä työntekijänä. Olen saanut tilaisuuden tarkastella kohtaamispaikan toimintaa kohtaamispaikassa yhdessä kunnan työntekijöiden kanssa, Keusoten työntekijänä hyvinvointialueen tasoisesti ja tutkijana objektiivisesti ulkopuolelta. Näiden lisäksi olen seurannut tutkimuksen ajan kohtaamispaikkojen toimintaa sosiaalisen median kautta asukkaan näkökulmasta hahmottaakseni kohtaamispaikkojen asiakastyön sisältöä. Sosiaalisessa mediassa moni kohtaamispaikka ilmoittaa toiminnastaan säännöllisesti. Ilmoitusten perusteella kohtaamispaikkojen ohjelmassa on ollut monipuolisesti ohjelmaa lapsille liikkuen, leikkien, laulaen ja askarrellen huomioiden eri-ikäisiä lapsia. Osa ilmoittajista on ilmoittanut pääasiassa omaa toimintaansa, ja osa on ilmoituksissaan kertonut jalkautumista työntekijöistä ja esimerkiksi linkittänyt Keusoten sivuille koottuja palveluita ja sivustoja lapsiperheille. Kohtaamispaikoissa on jalkautunut ilmoitusten mukaan varhaisen tuen perheohjaaja, neuvolapsykologi ja asiakasohjaaja Keusotesta. Lisäksi kohtaamispaikoissa on vierailut isätyöntekijä isäillä ja isäkahvilassa sekä on ollut MLL:n perhekahvilatoimintaa. Maahanmuuttajien huomiointi tuli vastaan ukrainalaisille suunnatussa ilmoituksessa. Ilmoitusten seuraaminen avasi kohtaamispaikkojen arkipäivää ja käytännön työn sisältöä perheiden parissa. Näitä ei tutkimuksen kyselyssä erikseen selvitetty, mutta ne olivat asiakkaiden palautteiden mukaan heille tärkeitä syitä mennä kohtaamispaikkaan. Toiminnan kautta työntekijät kohtaavat asiakkaat. Kohtaamispaikoissa mukana olleena ja tutkijana objektiivisesti ulkopuolelta katsoen, muodostui vuoden 2022 aikana kattava käsitys kohtaamispaikkojen nykytilasta.

Hyvinvointialueen tasoisesti kohtaamispaikkatyö on hyvin lähtenyt käyntiin, mutta on ymmärrettävää, että yhtenäistämässä on vielä paljon töitä. Haastetta yhtenäistämiseen tuo laajan alueen lisäksi myös yksittäisten työntekijöiden keskenään erilaiset näkemykset ja toiveet. Osa toivoo palveluiden nopeampaa ja selkeää yhtenäistämistä. Kyselyn vastauksissa ehdotettiin

jopa yhteistä organisaatiota kohtaamispaikoille. Samaan aikaan toivottiin kuntien kunnioittamista ja vanhojen hyvien toimintamallien säilyttämistä. Yhteinen kehittäminen on tasapainoilua vanhojen perinteiden, alueellisten erojen ja yhteisten tavoitteiden löytymiseksi muutosvastarintaa unohtamatta.

On merkittävää muistaa, että kohtaamispaikoissa teemme työtä meidän kaikkien yhteisten asiakkaiden hyväksi. Palveluita tuotamme eri hallinnonaloilla, mutta asiakkaan näkökulmasta on oleellista, että oikeat ja oikea-aikaiset palvelut saavuttavat asiakkaat. Kyselyn vastaajista yksi toi esille toiveen arvostuksesta, jotta tavoitteita olisi mahdollista saavuttaa kuntatasolla. *”Kohtaamispaikkatyön arvostus ja sen näkeminen merkityksellisenä.”* Jäin pohtimaan, onko vastaajan toive saada arvostusta ulkoapäin yhteiskunnallisesti, meidän omaa arvostustamme hyvinvointialueella, työnantajalta, toisesta organisaatiosta vai jostain muualta. Arvostus on oleellista. Toistemme kunnioittamisella ja arvostuksella voimme päästä dialogisuuteen ja yhteisiin tavoitteisiin. Tutkimusta päättäessäni on mediassa keskusteltu palveluiden riittämättömyydestä, tarpeesta diagnosoida asiakkaita palveluiden saamiseksi, viime sijaisten palveluiden käytöstä ja niin edelleen. Meillä on kuitenkin tarve saada muutettua palvelut ennaltaehkäiseviksi ja varhaisiksi. Tutkimustiedon ja teorian perusteella voi sanoa, että haasteemme on vanhempien yksinäisyys ja uupuminen, perheiden ylisukupolviset haasteet sekä palveluviidakon kankeus. Kohtaamispaikka liikkuvilla lähipalveluilla on juuri tämän aikakauden merkittäviä uudistuksia. Toivon, että arvostus kohtaamispaikkatyölle tulee niin työntekijöiltä itseltään, organisaatioista kuin ulkopuolelta koko yhteiskunnasta. On merkittävää, että nyt toiminnan suunnitteluun kiinnitetään huomiota, annetaan resursseja ja kehitetään. Ja mikä merkittävintä: että me jokainen olemme yhdessä valmiina muuttamaan ajatteluamme ja tapojamme, päästämään irti vanhasta ja katsomaan rohkeasti kohti tulevaisuutta.

Opinnäytetyö toteutui luonnollisessa ja jatkuvasti kehittyvässä ympäristössä. Tulosten perusteella jatkotutkimusta kohtaamispaikkatyö vaatisi asukkaiden tarpeiden selvittämiseksi laajemmin. Tässä tutkimuksessa huomioon on otettu vain asiakkaat, mutta niiden lapsiperheiden tarpeet, jotka eivät ole löytäneet tietään kohtaamispaikkaan tai eivät ole olleet palveluun tyytyväisiä, tulisi löytää palveluiden kehittämisen näkökulmasta. Opinnäytetyötä päättäessäni Keusote avasikin sähköisen kyselyn, jossa asukkaiden tarpeita ja toiveita kartoitetaan liittyen perhekeskuspalveluihin. Asukkaiden osallistaminen tulee huomioiduksi välittömästi tämän opinnäytetyön jatkoksi.

Tutkimuksessa vastattiin kysymyksiin kohtaamispaikkojen nykytilasta ja selvitettiin lähitulevaisuuden kehittämistarpeita. Tutkimuksessa äänen saivat kuuluviin kohtaamispaikkatyötä tekevät henkilöt eri organisaatioista ja pienenä otantana asiakkaat. Kehittämistutkimuksen näkökulmasta kehittämistyö jatkuu välittömästi tutkimuksen valmistuttua. 13.9.2022 opinnäytetyön tulokset esitettiin kohtaamispaikkaverkostolle. Tämän jälkeen työryhmä jatkaa suunnittelua käyttäen tutkimustuloksia tulevaisuuden kehittämiseen.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut opettavainen prosessi. Erityinen anti tutkijalle on ollut työhistorian ja eri ilmiöiden yhteen nivoutuminen. Aiemmassa työssäni Lapset-SIB -hankkeessa kohtasin usein ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen riittämättömät resurssit sekä tilanteet, joissa vanhemmat olivat jääneet yksin ilman vertaistukea. Perheiden tilanteet olivat hyvin kuormittuneita ja he tarvitsivat tilanteen korjaamiseksi jo verrattain paljon palveluita tilanteensa korjaamiseksi. Kehittämistyö uudenlaisten ajatusmallien ja palveluiden uudelleen järjestämisen valossa herätti todellakin halun muuttaa yhteiskuntaa niin, että tarjoamme eettisesti ja taloudellisesti kestäviä varhaisia palveluita. Työ sai luonnollista jatkumoa aloittaessani Keusotessa ACE-työn. Traumainformoitu ajattelutapa sai minut pohtimaan varhaista tukea uudella tavalla. Meille ei riitä varhaiset palvelut, vaan meidän tulee pohtia ylisukupolvisuuden katkaisua, jotta saavutamme aidosti eettiset ja taloudellisesti kestävät palvelut. Työkokemukseni myötä käsitykseni varhaisesta työstä on muuttunut koko ajan. Näin kävi myös kohtaamispaikkatyön myötä. Muutos yhteiskunnassamme on väistämätön ja olemme muutoksen matkalla. Yhteistyöllä voimme saavuttaa inhimillisiä ja taloudellisia ratkaisuja, jotka palvelevat niin yksilötasolla kuin yhteiskuntaammekin ja tekee työntekijöille työstä mieluisaa. Yhdessä voimme saavuttaa uutta, mikä antaa turvallisella ympäristöllä ja ilmapiirillä tukea heille, joilla on jo haasteita ja samalla autamme ennaltaehkäisevästi heitä, joilla elämässä ei ole erityisiä haasteita. Tämän päivän lapsista kasvaa aikanaan uusia vanhempia ja voimme ylisukupolvisia haasteita vähentää sillä, kuinka kohtaamme perheet tänään. Työllämme on vuosikymmenien vaikutus.

Tutkijana mieleni jäi toiveikkaaksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kehittyvän kohtaamispaikkaverkoston osalta. Tutkimuksen erityinen anti oli mahdollisuus tutustua Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kohtaamispaikkaverkostoon laajana kokonaisuutena eri organisaatioiden kautta. Haluan kiittää kaikkia opinnäytetyöhön osallistuneita ja työtä mahdollistaneita henkilöitä. Erityinen kiitos jokaiselle, joka vastasi kyselyyn. Me kaikki vaikutamme toivovan asiakkaille lähipalveluita, oikeita ja oikea-aikaisia palveluita. *”Kohtaamispaikka on kaikkien yhteinen työpaikka, jossa asiakkaita voi tavata päivittäin.”*

Lähteet

Painetut

Harju, E., Palonen, M. & Sarell, N. (toim.). 2021. Yhdessä perheen kanssa. Perheiden ja terveydenhuollon kohtaamisia. Gaudeamus.

Henttonen, T., Sellergren, H. & Ruottinen, T. 2020. Vauvatyö. Vauvatyötä haastavissa perhetilanteissa. Käsikirja. Ensi- ja turvakotien liitto ry.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2014. Laadullinen terveystutkimus. Edita.

Mikkonen, I. & Saarinen, A. 2018. Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla. Tietosanoma.

Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Pulkkinen, L. 2022. Lapsen hyvinvointi alkaa kodista. PS-kustannus.

Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaareissa. Duodecim.

Valli, R. 2015. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. PS-Kustannus.

Sähköiset

Alatalo, M., Miettunen, N., Luukko, E., Kettunen, N. & Normia-Ahlsten, L. 2019. THL työpaperi 39/2019. Porrasteisuus lapsiperheiden sosiaalipalveluissa. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139080/URN_ISBN_978-952-302-797-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hakulinen, T. & Westerlund-Cook, S. 1.11.2019. VIP-nuorten siirtymät vanhemmuuteen ja neuvolan mahdollisuudet nuorten monialaisessa tukemisessa. THL. http://www.socca.fi/files/8393/VIP-nuorten_siirtymat_vanhemmuuteen_ja_neuvolan_tuki_Tuovi_Hakulinen_ja_Saija_Westerlund-Cook_31.10.2019.pdf

Hinkula, E. Yle. (Viitattu 28.2.2022) "En enää vain jaksa", ajatteli 28-vuotias Katri Ranta - vanhempien uupumus lisääntyy, mutta avunsaanti vaihtelee eri puolilla Suomea. <https://yle.fi/uutiset/3-12289752>

Helsingin Sanomat 18.12.2020 <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000007689883.html>

Hyvinkää 2022. (Viitattu 4.8.2022) Yleistietoa Hyvinkäästä <https://www.hyvinkaa.fi/kaupunki-ja-hallinto/hyvinkaatietao/perustietoa-hyvinkaasta/>

Jokinen, L. 14.1.2019. Vanhemmuuden varhainen tukeminen ja ohjautuminen tuen piiriin. SOS-Lapsikylä. https://www.sos-lapsikyla.fi/wp-content/uploads/2020/12/Vanhemmuiden_varhainen_tukeminen_ja_ohjautuminen_tuen_piiriin_Liisa_Jokinen.pdf

Järvenpää 2022a. (Viitattu 4.8.2022) Järvenpää tietoa. <https://www.jarvenpaa.fi/kaupunki-ja-paatoksentekeo/jarvenpaa-tietoa/jarvenpaa-lukuina>

Järvenpään kaupunki 2022b. (Viitattu 4.8.2022) Lasten ja perheiden palvelut. <https://www.jarvenpaa.fi/hyvinvointi-ja-terveys/lasten-ja-perheiden-palvelut/perhetalo-joutsikki>

Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä perussopimus 5.9.2017 <https://www.keusote.fi/wp-content/uploads/2021/11/Keski-Uudenmaan-sote-kuntayhtyma-perussopimus.pdf>.

Kekkonen, M. 2019. THL. (Viitattu 1.3.2022) Kohtaamispaikka perhekeskuksessa. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137395/TUTi%202019_2_15022019.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Keusote 2019. (Viitattu 3.8.2022) Osallisuusohjelma 2020-2025. https://www.keusote.fi/wp-content/uploads/2021/09/Keski-Uudenmaan-sote-kuntayhtymän-Osallisuusohjelma-2020-2025_23.6.2021.pdf

Keusote 2022a. (Viitattu 3.8.2022) Tulevaisuuden sote-keskus ja rakenneuudistushankkeet. <https://www.keusote.fi/etusivu/tietoa-meista/tkio/hankkeet/hanketoiminta-keusotessa/tulevaisuuden-sote-keskus-ja-rakenneuudistushankkeet/>

Keusote 2022b. (Viitattu 3.8.2022) Tukea lapsiperheille. <https://www.keusote.fi/palvelumme/tukea-lapsiperheille/>

Keusote 2022d. (Viitattu 2.3.2022) Strategia ja arvot. <https://www.keusote.fi/etusivu/tietoa-meista/strategia-ja-arvot/>

Keusote 2022e. (Viitattu 5.8.2022) Varhaisen tuen perhetyö. <https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/varhaisen-tuen-perhetyo/>

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta 616/2021 <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210616#Pidm45237815186304>

Lammi-Taskula, J. 26.5.2020. THL. Minkälaisia tuen tarpeita suomalaisilla lapsiperheillä on? <https://blogi.thl.fi/minkalaisia-tuen-tarpeita-suomalaisilla-lapsiperheilla-on/>

Lapset-SIB. (Viitattu 19.02.2022) <https://www.lapsetsib.fi/fim/Home>

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L1P3a>

Lastensuojelun keskusliitto 28.1.2019. Ehkäisevät palvelut saavat vauhtia vaikuttavuusinvestoinnista. <https://www.lskl.fi/tiedotteet/ehkaisevat-perheiden-palvelut-saavat-vauhtia-vaikuttavuusinvestoinnista/>

Lastensuojelun keskusliitto 2022b. (Viitattu 13.2.2022) Perheiden kohtaamispaikka. <https://www.lskl.fi/perheetkeskioon/kohtaamispaikka/>

Lastensuojelun Keskusliitto 2022c. (Viitattu 13.2.2022) Perheiden kohtaamispaikan laadun varmistaminen. Perheet keskiöön!-toimintasuositus 2/2021. <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/2021/12/14122021PerheidenKohtaamispaikanLaadunVarmistaminenPerheetKeskioon.pdf>

Mäntsälä 2022 (viitattu 4.8.2022) Yleistietoa Mäntsälästä. <https://www.mantsala.fi/asuminen-ja-ymparisto/yleistietoa-mantsalasta/>

Nurmijärvi 2022a. (Viitattu 4.8.2022) Tunnetko Nurmijärven? <https://www.nurmijarvi.fi/tule-nae-ja-koe-nurmijarvi/nae-ja-koe/tietoa-kunnasta/>

Nurmijärvi 2022b. (Viitattu 4.8.2022) Nurmijärvi pähkinänkuoressa https://www.nurmijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/10/Nurmijarvi_pahkinankuoressa_2018.pdf

Ojala, U. 4.9.2019. Oikeanlaista apua oikeaan aikaan. <https://lapsenmaailma.fi/artikkeli/oikeanlaista-apua-oikeaan-aikaan/>

Pernaa, J. (Viitattu 28.2.2022). Kehittämistutkimus tutkimusmenetelmänä. https://tuhat.helsinki.fi/ws/files/127650174/2013_Pernaa_KT_tutkimusmenetelmana_KT_kirja.pdf

Pornainen 2020. (Viitattu 3.8.2022) Kunnanhallituksen pöytäkirjan liite 21.12.2020, liite 59 https://pornainen.fi/wp-content/uploads/2020/12/liite-59-HENKILOTIETOJEN-KASITTELYJA-REKISTERINPITOA-KOSKEVA-SOPIMUS-17.12.2019_10.2.2020-25.11.2020.pdf

Pornainen 2022. (Viitattu 4.8.2022) Kunnan pinta-ala. <https://pornainen.fi/tontit/kunta/>

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L4P33>

Sitra. 13.9.2018. Kuntajohtajat Cantell-Forsbom ja Jokitalo: SIB auttaa näkemään asioita uudessa valossa. <https://www.sitra.fi/uutiset/kuntajohtajat-cantell-forsbom-ja-jokitalo-sib-auttaa-nakemaan-asioita-uudessa-valossa/>

Soteuudistus 2022a. <https://soteuudistus.fi/tulevaisuuden-sosiaali-ja-terveyskeskus-ohjelma>

Soteuudistus 2022b. <https://soteuudistus.fi/yhdyspintojen-valmisteluryhma>

STM 2022. <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM026:00/2017>

Rissanen, P., Parhiala, K., Kestilä, L., Härmä, V., Honkatukia, J. & Jormanainen, V. THL raportti 8/2020. Covid-19-epidemian vaikutukset väestön palveluntarpeisiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen, nopea vaikutusarvio. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139694/URN_ISBN_978-952-343-496-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tietosuojavaltuutetun toimisto 2022. (Viitattu 11.8.2022) Mikä on henkilötieto? <https://tietosuoja.fi/mika-on-henkilotieto>

THL 2019. Kohtaamispaikka perhekeskuksessa. Tutkimuksesta tiiviisti 2/2019. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137395/TUTI%202019_2_15022019.pdf?sequence=4&isAllowed=y

THL 2021. Perhekeskukset ja niiden kohtaamispaikat Suomessa. Tutkimuksesta tiiviisti 65/2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143354/URN_ISBN_978-952-343-759-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL 2022a. 26.7.2022. Äidin vahva kiintymyssuhde lapseen ja sosiaalisen verkoston tuki vaikuttavat hyvin positiivisesti pikkulapsen kehitykseen <https://thl.fi/fi/-/thl-n-tutkimus-aidin-vahva-kiintymyssuhde-lapseen-ja-sosiaalisen-verkoston-tuki-vaikuttavat-hyvin-positiivisesti-pikkulapsen-kehitykseen-?redirect=%2Ffi%2Ftutkimus-ja-kehittaminen>

THL 2022b. (Viitattu 13.3.2022) <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape->

THL 2022c. 4.5.2022 Osallisuus. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

THL 2022d. työpaperi https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1

THL 2022e. (Viitattu 3.8.2022) Asiakkaat ja osallisuus. <https://thl.fi/fi/web/sote-uudistus/palvelujen-tuottaminen/asiakkaat-ja-osallisuus>

Tilastokeskus 2022a. (Viitattu 4.8.2022) Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vamu/statfin_vamu_pxt_11lj.px/

Tilastokeskus 2022b. (Viitattu 4.8.2022) Kuntien avainluvut, taajaman täyttöaste. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2021/kuntien_avainluvut_2021_aikasarja.px/

Tuusula 2022a. (Viitattu 4.8.2022) Tuusulan keskukset. https://www.tuusula.fi/sivu.tmpl?sivu_id=1239

Tuusula 2022b. (Viitattu 4.8.2022) Tietoa Tuusulasta https://www.tuusula.fi/index.tmpl?sivu_id=1016

Traficom. (Viitattu 19.2.2022) Reittiopas. [Opas.matka.fi](https://www.opas.matka.fi)

Valtioneuvoston julkaisuja 2021:8. Kansallinen lapsistrategia. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162864/VN_2021_8.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Valtioneuvosto. 13.1.2022. Perhevapaaudistus astuu voimaan elokuussa 2022. <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/perhevapaaudistus-astuu-voimaan-elokuussa-2022>

Julkaisemattomat

Illi-Lampio, M. 2021. Kohtaamispaikkatyö, yhteensovittava työ. Hyvinvointialueen sisäinen materiaali.

Illi-Lampio, M. 2022. Erityisasiantuntija, Keusote. Henkilökohtainen tiedonanto.

Järvenpään palveluverkkoraati 3.3.2022. Julkilausuma.

Meriläinen-Kallio, M. 12.5.2022. Asiantuntija, Järvenpää. Henkilökohtainen tiedonanto. Sähköposti.

Kairesalo, M. 2021. Perhekeskuksen yhteinen asiakas - miten rakennamme asiakasarvoa yhteensovittavan johtamisen avulla? Hyvinvointialueen sisäinen materiaali.

Kuortti, T. 2022. Asiakaskysely. Mäntsälän kunta.

Perhekeskuksen toimintasuunnitelma 2022-2025. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue. Hyvinvointialueen sisäinen materiaali.

Varhaisen tuen perheohjaajien tiimi 17.3.2022. Hyvinkää.

Westerlund-Cook, S. 2021. Henkilökohtainen tiedonanto.

Kuviot

Kuvio 1 Esimerkki yhdyspinnoista perhekeskuksen kohtaamispaikassa (Kairesalo 2021)	16
Kuvio 2 Tutkimuksen eteneminen ja aikataulu	20
Kuvio 3 Kohtaamispaikkojen koordinaattorakenne (Illi-Lampio 2021.).....	22
Kuvio 4 Kohtaamispaikkatyöryhmiin nimettyjen jäsenten edustamat tahot	28
Kuvio 5 Vastaajien jakautuminen edustamiensa kuntien mukaan, (n=16).....	29
Kuvio 6 Vastaajien edustama taho (n=16).....	29
Kuvio 7 Hyvinvointialueen tasoiset tärkeimmät tavoitteet (n=16)	30
Kuvio 8 Kohtaamispaikkojen vahvuudet (n=16)	32

Taulukot

Taulukko 1 Keusoten alueen kuntien avainlukuja	9
Taulukko 2 Analyysin vaiheet	27
Taulukko 3 Tutkijan ja tavoitteet aineiston keruun eri menetelmissä.....	47

Liitteet

Liite 1: Kysely nimetyille kuntien vastuuhenkilöille	59
Liite 2: Kysely kohtaamispaikkatyöryhmien jäsenille ja työntekijöille	60

Liite 1: Kysely nimetyille kuntien vastuuhenkilöille

Hei kohtaamispaikan nimetty vastuuhenkilö,

Opiskelen Laurean ammattikorkeakoulussa sosionomiksi. Teen kevään 2022 aikana opinnäytetyönä kehittämistutkimusta kohtaamispaikkaverkoston yhteiskehittämisestä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Tutkimus on selvitys Keusoten alueen kohtaamispaikkaverkoston nykytilasta. Selvityksessä kartoitetaan kuntien asettamien kohtaamispaikkatyöryhmien kokoonpanoa ja toimivuutta sekä kuntien välisiä yhteneväisyyksiä ja eroja. Lisäksi selvitys sisältää asukkaiden sekä kunta-toimijoiden odotuksia ja tavoitteita suhteessa kohtaamispaikkaan. Selvityksen tavoitteena on toimia hyvinvointialueen toimintasuunnitelman tukena ja palvelumuotoilun pohjana, tuoda ymmärrystä yhdyspinnoille, sitouttaa toimijoita ja luoda pohjaa yhteisille tavoitteille.

Toiveeni on kuulla jokaista toiminnassa mukana olevaa, jotta tutkimus aidosti toisi erilaisia näkökulmia esille, joista voisimme päästä kohti yhteisiä tavoitteita ja laadukasta kehitystä tulevaisuuden kohtaamispaikkatyöhön.

Huhtikuun aikana lähestyn kyselyllä teitä, kohtaamispaikan nimettyjä vastuuhenkilöitä, kohtaamispaikkatyöryhmien nimettyjä jäseniä ja kohtaamispaikan asiakastyötä tekeviä. Jotta pääsen tutkimuksessa alkuun, toivon, että vastaisit alla oleviin kysymyksiin vastaamalla tähän viestiin 13.4.2022 mennessä.

1. Mitä kuntaa/kohtaamispaikkaa edustat?
2. Ketkä henkilöt alueesi kohtaamispaikkatyöryhmään on nimetty, mitä tahoa he edustavat, sähköpostiosoite
3. Kuka/ketkä toimivat alueesi kohtaamispaikan asiakastyötä tekevänä henkilönä (nimi ja sähköpostiosoite)

Haluan kiittää jo valmiiksi, että mahdollistat opinnäytetyötäni ja olet luomassa yhteistä kohtaamispaikkaverkostoamme.

Jonna Salonen

puhelinnumero

sähköpostiosoite

Liite 2: Kysely kohtaamispaikkatyöryhmien jäsenille ja työntekijöille

Teen Laurean ammattikorkeakoulussa opinnäytetyötäni aiheesta Kohtaamispaikkaverkoston yhteiskehittäminen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella. Opinnäytetyö on kehittämistutkimuksena tehtävä selvitys hyvinvointialueemme kohtaamispaikkojen tämänhetkisestä tilanteesta sekä kehittämistarpeesta. Opinnäytetyössä toivon osallisuutta kaikilta Keusoten alueen kohtaamispaikkatyössä mukana olevilta henkilöiltä. Teillä jokaisella on merkitystä!

Opinnäytetyö sisältää useamman kyselyn. Aiemmin jo selvitin nimetyiltä vastuuhenkilöiltä, keitä kaikkia kuntatasoisissa kohtaamispaikkatyöryhmissä ja asiakastyössä on mukana. Tämä toinen kysely on kohdistettu teille kaikille kohtaamispaikkatyöryhmien jäsenille ja kohtaamispaikan asiakastyötä tekeville. Kehittämistutkimukselle tyypilliseen tapaan, tutkimussuunnitelma kehittyy tutkimuksen aineiston karttuessa ja mahdolliset jatkokyselyt rajatulle kohde-ryhmälle täsmentyvät myöhemmin.

Tutkimuksen jälkeen järjestämme kohtaamispaikkaverkoston yhteisen tapaamisen, jossa tutkimuksessa kertynyttä tietoa käydään läpi ja teillä on mahdollisuus vaikuttaa kehittämistyöhön. Toiveeni on, että jokainen kohtaamispaikkatyöhön osallistuva saisi tutkimuksessa äänensä kuuluviin ja näin olla osallisena tulevaan kehittämiseen. Oleellista tässä kyselyssä ei ole se, osaatko sanoittaa hienoilla sanoilla tavoitteita yms. Oleellista on se, että mahdollisimman monen ajatukset tulisivat esille. Mitä juuri sinä pidät merkityksellisenä.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä esimerkiksi vastaajien nimiä mainita opinnäytetyössä. Tutkimuksen tutkimusluvan on myöntänyt Keusote. Toivon, että saan vastauksesi tähän kyselyyn 20.5.2022 mennessä.

Kyselyn löydät linkistä: *(Kysely on avattu seuraaville sivuille)*

linkki kyselyyn

Kiitos, että osallistut ja olet yhdessä kehittämässä kohtaamispaikkatyötä!

Jonna Salonen

puhelinnumero

sähköpostiosoite

1. Taustatiedot

a. Minkä kunnan alueen kohtaamispaikassa toimit?

- i. Hyvinkää
- ii. Järvenpää
- iii. Mäntsälä
- iv. Nurmijärvi
- v. Pornainen
- vi. Tuusula
- vii. Toimin usein eri paikkakunnan alueella

b. Mitä organisaatiota edustat kohtaamispaikkatyöryhmässä?

- i. Kunta
- ii. Keusote
- iii. Kolmas sektori
- iv. Jokin muu
- v. En ole kohtaamispaikkaryhmän jäsen

2. Kohtaamispaikkatyön arviointi

a. Valitse hyvinvointialueen tasoisista tavoitteista mielestäsi kolme tärkeintä tavoitetta.

- i. Varhaisen tuen kehittäminen, kuntakoikeilut
- ii. Keusoten liikkuvien palveluiden jalkautuminen kohtaamispaikkoihin
- iii. Vanhemmuuden tuen kehittäminen varhaisen tuen työssä
- iv. Parisuhdetyö ja eroauttaminen
- v. Asiakasymmärryksen lisääminen
- vi. Yhdyspinnan kehittäminen toimijoiden välillä
- vii. Yhteisen työtteen vahvistaminen ja juurruttaminen arkeen
- viii. Viestinnän kehittäminen yhdenmukaisemmaksi

- ix. Järjestöyhteistyön kehittäminen
 - x. Palvelupolkujen ja prosessien kuvaaminen
- b. Mitkä ovat kohtaamispaikkanne kuntakohtaiset tavoitteet? (avoin kysymys)
- c. Mitkä asiat nimeäisit tällä hetkellä kohtaamispaikkatyön vahvuuksiksi kuntatasolla? Voit valita kaikki sopivat vaihtoehdot.
- i. Asiakkaiden kohtaaminen
 - ii. Perheiden välinen vertaistuki/ohjattu vertaistuki
 - iii. Monimuotoisten asiakasryhmien tavoittaminen
 - iv. Asiakkaiden osallisuus
 - v. Yhteistyö eri toimijoiden välillä
 - vi. Viestintä
 - vii. Kohtaamispaikan fyysiset tilat (esteettömyys, käytännöllisyys, turvallisuus)
 - viii. Tilojen saavutettavuus
 - ix. Riittävät toiminta-ajat
 - x. Henkilöstöresurssit
 - xi. Uusien toimintamallien ideointi
 - xii. Uusien toimintamallien käyttöönotto
 - xiii. Osaamisen kehittäminen
 - xiv. Toiminnan suunnitelmallisuus
 - xv. Toiminnan arviointi
- d. Mitkä asiat nimeäisit tällä hetkellä kohtaamispaikkatyön vahvuuksiksi hyvinvointialueen tasolla? (avoin kysymys)

3. Kohtaamispaikkatyön muutostarpeet

- a. Ennaltaehkäisevä työ on nimetty kohtaamispaikkojen tavoitteeksi valtakunnallisesti. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintaansa, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ tulee vahvistumaan kuntatasolla. Miten mielestäsi kohtaamispaikkatyötä tulisi kehittää kuntatasolla seuraavan vuoden aikana, jotta pääsemme työssä ennaltaehkäisevään suuntaan? (avoin kysymys)
- b. Kuinka mielestäsi kohtaamispaikkatyötä tulisi kehittää hyvinvointialueen tasoisesti seuraavan vuoden aikana, jotta pääsemme työssä ennaltaehkäisevään suuntaan? (avoin kysymys)
- c. Millaisia muutoksia ennaltaehkäisevän työn saavuttaminen edellyttää työnkuvissa ja niiden kehittämisessä? (avoin kysymys)
- d. Kuinka voit itse roolissasi edistää ennaltaehkäisevän työn painotusta? (avoin kysymys)
- e. Mikä edistäisi tavoitteisiin pääsemisessä kuntatasolla kohtaamispaikkatyössä? (avoin kysymys)
- f. Millaisia yhteisiä toimintaperiaatteita hyvinvointialueen tasolla olisi hyvä luoda, jotta pääsemme vahvistamaan yhteistyötä? (avoin kysymys)

Kiitos, että osallistuit kyselyyn ja autat kohtaamispaikkatyön kehittymistä!